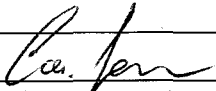

KV-notat nr.: 1/2012 – Bakgrunn for fastsatt konsekvensutredningsprogram

Søker/sak:	Miljøkraft Nordland AS / Hjartås kraftverk	
Fylke/kommune:	Nordland / Rana	
Ansvarlig:	Carsten S. Jensen	Sign.:
Saksbehandler:	Marit Carlsen	Sign.:
Dato:	24 JAN 2012	
Vår ref.:	NVE 200901042 - 42	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Innhold

Innledning.....	1
Utbyggers forslag til utredningsprogram.....	2
Innkomne uttalelser	6
Tiltakshavers kommentarer til høringsuttalelsene	10
NVEs vurderinger.....	22

Innledning

NVE er ansvarlig myndighet i saker vedrørende vannkraftutbygging, jfr. plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger av 26.6.2009. Myndigheten innbærer blant annet å fastsette endelig konsekvensutredningsprogram (KU-program) for planer om bygging av vannkraftverk.

NVE har fra Miljøkraft Nordland AS mottatt melding med forslag til KU-program datert 4. mars 2010. Meldingen beskriver planer for bygging av Hjartås kraftverk i Rana kommune, Nordland fylke. Hensikten med meldingen er å få klarlagt hvilke konsekvenser som bør utredes, og ev. hvilke utbyggingsalternativer som skal utredes.

Meldingen med forslag til KU-program ble 6. oktober 2010 sendt til aktuelle høringsinstanser og kunngjort i Rana Blad. Fristen for uttalelse ble satt til 1. desember 2010. Det ble arrangert et offentlig informasjonsmøte på Storvoll skole den 10. november samme år, der det ble orientert om saksbehandlingen og utbyggingsplanene.

Hjartås kraftverk, Ranavassdraget (vassdragsnr. 156Z), ble av Direktoratet for naturforvaltning innvilget fritak fra Samlet Plan i brev av 7.10.2008, og kan dermed konsesjonssøkes. Planområdet ligger i nærheten av Storlia naturreservat og Svartisen nasjonalpark. Ranaelva er et nasjonalt laksevassdrag som tidligere har vært lakseførende opp til Raufjellfossen. Etter at lakselusa *gyrodactylus salaris* (gyro) ble oppdaget i 1975, ble laksetrappa i Reinfossen stengt, slik at strekningen opp til Raufjellfossen i dag ikke fører laks. Etter rotenonbehandlinger i 2003 og 2004 ble vassdraget i 2009 friskmeldt. Laksetrappa i Reinfossen er imidlertid fortsatt ute av drift, og må restaureres for at laksen igjen skal kunne vandre opp til Raufjellfossen.

Om planene

Planene for Hjartås kraftverk innebærer å utnytte et 82 m fall i Ranaelva mellom kote 247 ved Sølvjohaugen og kote 165 ved Kåtamoen. Inntaket er planlagt i nærheten av eksisterende terskel oppstrøms Raufjellforsen. Fra inntak til kraftstasjon og videre til utløpet i Ranaelva føres vannet i tunnel, som totalt blir ca. 1 500 m lang. Dersom forholdene ligger til rette for det, legges kraftstasjonen i fjell. Den er tenkt utstyrt med tre Francisturbiner med en samlet effekt på ca. 15 MW. Beregnet årsmiddelproduksjon er om lag 54 GWh. Overskuddsmasser fra tunnel- og fjellhallsprenning er planlagt deponert i nedlagte steinbrudd ved Sølvjohaugen. Kraften skal føres ut via ny 132 kV kabel fra kraftstasjonen, som koples på ny 132 kV luftledning fra Hjartåsen transformatorstasjon, langsmed Dunderlandsdalen og ned til Ørtfjellmoen transformatorstasjon. Det vil være behov for adkomstveier til inntaket og kraftstasjonen, til sammen ca. 700 m ny vei.

Mer utfyllende informasjon om tiltakshaver og om planene finnes meldingen, som er å finne på www.nve.no/vannkraft. Dette notatet inneholder i hovedsak tiltakshavers forslag til KU-program, innkomne høringsuttalelser og NVEs merknader til og vurderinger av uttalelsene.

Utbyggers forslag til utredningsprogram

På bakgrunn av de antatte virkningene foreslo Miljøkraft Nordland AS i sin melding følgende KU-program, som dannet grunnlag for høringsinnspillene:

"6 FORSLAG TIL UTREDNINGSPROGRAM

Hensikten med utarbeiding og høring av melding med konsekvensutredningsprogram er å sikre tidlig avklaring angående hvilke undersøkelser og utredninger som skal gjennomføres som grunnlag for endelig vedtak i saken. En konsekvensutredning skal redegjøre for tiltakets virkning for miljø, naturressurser og samfunn. I tillegg til virkningene av det planlagte tiltaket vil utredningene også angi eventuelle avbøtende tiltak som kan gjennomføres for å redusere konsekvensene av utbyggigen.

NVE, som ansvarlig myndighet, fastsetter endelig konsekvensutredningsprogram.

Fastsatt konsekvensutredningsprogram oversendes tiltakshaver med kopi til dem som har avgitt uttalelse til meldingen.

6.1 Utbyggingsplanen

Som grunnlag for konsekvensutredningene skal det utarbeides en teknisk plan for utbyggingen inkludert en beskrivelse av de tekniske planene, gjennomføring av anleggsarbeidene inkludert behov for ny infrastruktur, begrunnelse for valg av systemløsninger, utarbeiding av kostnadsoverslag og forhold til andre offentlige planer. NVEs veileder 1/98 presiserer hva som skal utredes i den tekniske beskrivelsen. Tiltaket som skal utredes innebærer utnyttelse av Ranaelva fra inntakskote 247 til utløpsnivå på 163. Tekniske beskrivelser skal foreligge som grunnlag for de nedenfor nevnte fagutredningene.

Inngrepene som skal vurderes er:

- *Endrede vannføringsforhold i Ranaelva mellom inntak og utløp*
- *Rehabilitering av inntaksterskel og inntaksbasseng i Ranaelva*
- *Etablering av inntakskanal*
- *Sprening av tunnel*
- *Plassering av tippmasser*
- *Midlertidige og permanente veier*
- *Portalbygg*
- *Transformatorstasjon*

- 132 kV ledning fra Hjartås transformatorstasjon til Ørtfjellmoen transformatorstasjon

Undersøkellesområdet som skal vurderes omfatter områder som vil bli direkte omfattet av inngrep, samt omkringliggende områder hvor det kan forventes påvirkning som følge av inngrepene. I tillegg skal 0-alternativet vurderes, dvs. konsekvensene ved å ikke bygge ut Hjartås kraftverk.

6.2 Hydrologiske forhold

I utredningen skal vannføringsforholdene i den berørte elvestrekningen i Ranaelva etter kraftverkets igangsettelse utredes og sammenlignes med dagens situasjon. Fremstillingen skal gjøre det mulig å sammenligne forholdene før og etter utbygging av Hjartås kraftverk. Vannføringsforholdene skal beskrives. Følgende verdier skal beregnes: alminnelig lavvannføring, 5-persentil sommervannføring og 5-persentil vintervannføring. Det skal utarbeides og vises kurver som viser vannføringen på sentrale punkter som inntak og utløp før og etter utbyggingen i et tørt, middels og vått år, og det skal angis i teksten hvor mange dager i året vannføringen er henholdsvis større enn største slukeevne og mindre enn minste slukeevne for de samme årene.

Tiltakets virkninger for flomforholdene i Ranaelva skal omtales.

Eventuelle forslag til minstevannføring skal presenteres.

Planlagt driftsvannføring gjennom kraftverket beskrives.

De ovenfor nevnte beskrivelsene skal ligge til grunn for de øvrige fagutredningene som skal gjennomføres som et ledd i konsekvensutredningsprosessen.

*Erosjon, sediment, is, vanntemperatur og lokalklima
Endringer i is og vanntemperatur og sediment, erosjon og lokalklima skal derfor vurderes og omtales.*

Skred

Terrenget er relativt slakt og skogbevokst. Det er derfor mindre fare for snøskred eller andre ras. Skredfaren omtales kort.

6.3 Landskap og inngrepsfrie naturområder (INON)

Utredningen skal beskrive landskapet i områdene som blir påvirket direkte eller indirekte av tiltaket både på overordnet og mer detaljert nivå. Området skal kartlegges etter tilgjengelige veiledere og anerkjente metoder for landskapsanalyse, for eksempel Norsk Institutt for Jord- og Skogkartlegging (NIJOS) sitt klassifiseringssystem for landskap. Inngrepsstatus skal vurderes. Beskrivelsen skal basere seg på databasen for inngrepsfrie områder hos Direktoratet for naturforvaltning, og eventuelle endringer i inngrepsfrie områder skal tallfestes og kartfestes.

Utredningen skal få frem konsekvensene av tiltaket på landskapet og landskapsopplevelsen på ulike nivåer i anleggs- og driftsfasen. Utredningen skal visualisere landskapseffektene av tiltaket med bilder. De mest synlige inngrepene skal visualiseres ved hjelp av bilder fra området.

Det skal legges vekt på eventuelle avbøtende tiltak.

Det skal presenteres bilder av vassdraget ved ulike vannføringer som grunnlag for å vurdere eventuelle avbøtende tiltak.

6.4 Kulturminner og kulturmiljøer

Eksisterende dokumentasjon skal gjennomgås. Fylkeskommunen, Sametinget og lokalkjente skal kontaktes. Utredningen skal beskrive kulturhistorien i utbyggingsområdet og kjente kulturminner og kulturmiljøer skal beskrives og vises på kart. Potensialet for funn av ukjente automatisk fredete kulturminner skal angis.

Områder hvor det kan være aktuelt å gjennomføre fysiske tiltak som graving, bygging eller sprenging i tilknytning til byggingen av kraftverket skal befares og vurderes i forhold til automatisk fredete kulturminner, samiske kulturminner og nyere tids kulturminner. For strekninger eller områder langs ledningsstraseén hvor gjennomgang av dokumentasjon eller kontakt med myndigheter eller lokalkjente viser at potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner er stort, skal vurderingene suppleres med befarings. Eventuelle funn skal beskrives og avmerkes på kart.

Undersøkelsesplikten etter Kulturminnelovens § 9 skal avklares med Nordland fylkeskommune og Sametinget, og utredningen skal danne grunnlaget for kulturminnemyndighetenes vurdering av om undersøkelsesplikten er oppfylt, eller om det ved lavt konfliktnivå kan oppfylles i etterkant av eventuelt konsesjonsvedtak.

Verdien av kulturminnene i området skal vurderes og konsekvensene av tiltaket utredes etter kulturminnemyndighetens gjeldende veiledere. Avbøtende tiltak skal vurderes.

6.5 Naturmiljø og biologisk mangfold

Eksisterende kunnskaper om naturmiljø innen influensområdet innhentes fra offentlige myndigheter lokalt og regionalt, lokale organisasjoner, og andre ressurspersoner med kjennskap til området.

Det skal gis en kort beskrivelse av naturgrunnlaget i området.

Verdien av vegetasjon og naturtyper, fisk og ferskvannsbiologi og fauna i området skal vurderes og konsekvensene av tiltaket utredes. Avbøtende tiltak skal vurderes.

Vegetasjon og naturtyper

Eksisterende forhold beskrives for direkte berørte områder, og det skal legges vekt på kartlegging av viktige naturtyper etter DN-håndbok 13 (2007), truede naturtyper (Fremstad og Moen 2001) og rødlistede arter (Norsk Rødliste 2006). Rødlistede arter skal inngå som en del av verdissetingsgrunnlaget. Det skal gjøres egne undersøkelser i felt for å supplere eksisterende opplysninger der disse er mangelfulle.

I tillegg til vurdering av direkte arealbeslag som følge av bygging av inntaksdam, inntakskanal, lukehus, kraftverksportal, veier og nettilknytning er det viktig å vurdere konsekvensen av vannføringsendringen i Ranaelva mellom inntak og utløp.

Fisk og ferskvannsbiologi

Fiskebestanden i influensområdet skal beskrives med hensyn på artssammensetning, dominans og produksjonsforhold. Undersøkelsene kan så langt som mulig baseres på tidligere rapporter, intervju av grunneiere og andre lokalkjente. Der en finner at eksisterende kunnskap er manglende eller utdatert må egne undersøkelser gjøres.

Verdien av elvene for fisk og virkningene av tiltaket skal vurderes. Mulighetene for reetablering av anadrom fisk i Ranaelva opp til Rauffjellforsen og konsekvensene av tiltaket for dette skal utredes.

Fauna

Eksisterende kunnskap om fuglefaunaen skal gjennomgås. Tiltakets konsekvenser for fugl skal utredes. Det skal legges spesielt vekt på rødlistearter, jaktbare arter og arter som har økt sannsynlighet for kollisjon med kraftledninger.

Det skal gis en beskrivelse av pattedyrfaunaen i hele prosjektets influensområde. Beskrivelsen skal baseres på eksisterende kunnskap og intervjuer av grunneiere og andre lokalkjente.

Verneinteresser

Tiltakets konsekvenser for vernede områder og eventuelle potensielle verneinteresser skal kort omtales.

6.6 Forurensing og vannkvalitet

Det skal tas vannprøver i elva. Det skal vurderes om risikoen for at driving av tunnel og etablering av massedeponi kan medføre avrenning til Ranaelva. Avrenning fra overskuddsmasser med sprengt eller boret stein kan inneholde giftstoffer som kan påvirke fisk. Det må derfor gjøres en kartlegging av om massene kan inneholde giftstoffer før deponering.

Tiltakets konsekvenser for støy vurderes.

Eventuelle forebyggende og avbøtende tiltak skal foreslås.

6.7 Naturressurser

Jord- og skogbruksressurser

I hvilken grad dyrket mark blir berørt av tiltaket og eventuelle driftsulempes som følge av tiltaket vil bli beskrevet. Tiltakets virkning for skogproduksjon og skogdrift blir vurdert.

Reindrift

Gjennom kontakt med reindriftsforvaltningen og reineiere i området skal det fremskaffes informasjon om bruken av området i reindriftnæringen. Reindriftnæringens bruk av området skal beskrives og verdisettes. Direkte beitetap som følge av tiltaket skal vurderes. Det skal vurderes hvordan tiltaket i anleggs- og driftsfasen kan påvirke reindriftenes bruk av området gjennom barrierevirkning, skremsel/støy og økt ferdsel. Det skal gis en kortfattet oppsummering av eksisterende kunnskap om kraftledninger og rein. Konsekvensene av utbyggingen skal vurderes, og eventuelle avbøtende tiltak skal vurderes.

Mineraler og masseforekomster

Temaet gis en kort omtale.

6.8 Samfunn

Næringsliv og sysselsetting

Det gis en kort omtale av behov for arbeidskraft, boligbygging og utvidet tjenestetilbud i anleggs- og driftsfasen.

Kommunal økonomi

Det gis en kort omtale av konsekvensene for den kommunale økonomien.

Lokal og nasjonal kraftoppdekking

Det skal redegjøres for hvordan tiltaket påvirker kraftoppdekkingen lokalt og nasjonalt.

Helsemessige forhold, trafiksikkerhet

Støy og trafikkmessige ulemper knyttet til anleggsfasen omtales, samt forhold av helsemessig betydning i forbindelse med etablering og drift av kontor, lager og brakkerigg. Det skal gis en kortfattet oppsummering av eksisterende kunnskap om kraftledninger og helse.

Flytrafikk

Kraftledningens konsekvenser for flytrafikken skal kort beskrives.

Friluftsliv

Utredningen skal baseres på eksisterende opplysninger og samtaler med offentlige myndigheter, organisasjoner og lokalbefolkning.

Dagens bruk av planområdet og tilgrensende områder til friluftaktiviteter skal beskrives. Dagens verdi for friluftsliv vurderes etter gjeldende veiledere. Det gjøres en vurdering av hvordan tiltaket vil påvirke dagens bruk. Det gis en kort omtale av konsekvensene for reiselivet.

Eventuelle avbøtende tiltak skal foreslås.

6.9 Avbøtende tiltak og oppfølgende undersøkelser

Avbøtende tiltak skal vurderes under hvert enkelt fagtema, og effekten av ulike minstevannføringer skal vurderes under de temaene det er aktuelt. Det skal gjøres en samlet vurdering av hvilke avbøtende tiltak som på bakgrunn av en enkel kost-nyttevurdering vil bidra til å redusere negative konsekvenser på en hensiktsmessig måte.

Behov for eventuelle oppfølgende undersøkelser vil bli vurdert.

6.10 Informasjon og medvirkning

MiljøKraft Nordland skal utarbeide en brosjyre som gir et sammendrag av konsekvensutredningen. Denne skal deles ut til berørte huster, organisasjoner og andre interesserte. På MiljøKraft Nordlands hjemmesider på Internett skal det ligge oppdatert informasjon om prosjektet og saksgangen. NVE skal arrangere et åpent møte der det vil bli orientert om saksgangen og utbyggingsplanene.

Synspunkter fra innkomne høringsuttalelser skal kommenteres av utbygger og vurderes i henhold utbyggers planer og NVEs vurderinger.”

Innkomne uttalelser

Vi gir her en oppsummering av hovedpunktene i de uttalelsene NVE har mottatt. Synspunkter på om prosjektet bør gjennomføres eller ikke omtales ikke her, det diskuteres ved behandling av en eventuell søknad. Alle innkomne høringsuttalelser kan lastes ned fra sakens nettside via www.nve.no/vannkraft.

Rana kommune (6.12.10) mener at det foreslåtte KU-programmet generelt danner et godt utgangspunkt for de utredningene som bør gjøres. De etterlyser imidlertid utredning av en alternativ trasé for nettilknytning. Kommunen ønsker utredning av en trasé øst for elva. De sier de tidligere har skissert og uttalt seg til en slik løsning for ca. 10 år tilbake, i forbindelse med behandling av søknad om en 132 kV kraftledning fra Ørtfjell til Bjellånes. Kommunen har lagt ved dokumenter fra denne saken. De påpeker at dialog med Statens vegvesen er essensielt med tanke på eksisterende planer om

ny E6-trasé gjennom Dunderlandsdalen. NVE mottok en e-post fra kommunen 6.1.11, der de gjør oss oppmerksom på friskmeldingen av Ranavassdraget etter rotenonbehandling, og at det er planer om å reparere laksetrappa i Reinfossen. De ber i den sammenheng om at tiltakshaver utreder muligheten for å gjøre strekningen ovenfor Raufjellfossen lakseførende.

Fylkesmannen i Nordland (10.11.10) mener at det foreslåtte KU-programmet danner et godt grunnlag. De trekker fram viktigheten av etterprøvbarehet og at det settes krav til metodikk, blant annet at DN-håndbøkene 11, 13, 15 og 25 blir brukt. Fylkesmannen ber om at bunndyrfaunaen undersøkes ved lokaliteter der en viss bioproduksjon kan forventes. De ber videre om at konsekvensene for friluftsliv får et sentralt fokus. Fylkesmannen viser til naturmangfoldloven og ber spesielt om at samlet belastning blir vurdert, også i et estetisk perspektiv.

Nordland fylkeskommune skriver i sitt brev av 24.11.10 at de anser det foreslåtte programmet som dekkende for de mest vesentlige tema i denne saken. De ber spesielt om at kravene i naturmangfoldloven tilfredsstilles, og at det i den forbindelse gjøres en samlet vurdering av de fagtemaene som inngår i utredningsprogrammet. Fylkeskommunen er opptatt av at metodene tilfredsstillende etterprøvbarehet, og at resultatene blir gjort lett tilgjengelig. De legger videre vekt på at både positive og negative konsekvenser av tiltaket synliggjøres.

Riksantikvaren skriver i sitt brev datert 16.11.10 at de ikke vil uttale seg i denne saken. De skriver at uttalelser fra Nordland fylkeskommune og Sametinget vil ivareta kulturminneforvaltningens merknader.

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard uttaler 26.11.10 at de anser deponering av overskuddsmasser i gammelt steinbrudd som et positivt tiltak, men de har ikke kommentarer til innholdet i foreslått KU-program.

Sametinget sin uttalelse, datert 3.12.10, omhandler både reindrift, utmarksbruk, kulturminner og kulturmiljø.

Reindrift

Sametinget mener at reindriftnæringen vil bli spesielt berørt av kraftledningen, men at trekkleia over elva ved Raufjellfossen også kan bli berørt. De ber om at konsekvensene i forbindelse med dette utredes nøye, også for anleggsperioden. Sametinget ber videre om at konsekvensene for reindrift beskrives innenfor reindriftas egne særrområder, og at den samlede belastningen av planlagte og eksisterende inngrep innenfor hvert av reinbeitedistriktene vurderes, også med tanke på om forholdene vil ligge til rette for fortsatt bruk og drift. Sametinget forutsetter en samlet regional analyse av planlagt kraftutbygging og nettkapasitet innenfor Rana kommune. De ønsker i tillegg en kortfattet oppsummering av dagens kunnskap om kraftledningers påvirkning på rein, blant annet med tanke på valg av mastetyper. Videre krever de at reindriftnæringen og reindriftsforvaltningen kontaktes i løpet av utredningsperioden, og at avbøtende tiltak vurderes. Sametinget legger vekt på at utreders kompetanse og den metodikk som anvendes er på et godt faglig nivå, slik at utredningene oppfyller de krav som settes i utredningsprogrammet og at de også kan aksepteres av reindriften selv.

Utmarksbruk

Sametinget ber om at konsekvensene for tradisjonell utmarksbruk blir utredet (jakt, fiske, vedhugst, sanking av bær, urter og sennagress, uttak av virke for duedtie). De ønsker at det skal legges særlig vekt på om slik utmarksbruk kan fortsette som tidligere etter en utbygging. Sametinget viser i denne

forbindelse til sin planveileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv, som de mener vil være relevant i saker som dette.

Kulturminner og kulturmiljø

For dette deltemaet mener Sametinget at tiltakshavers forslag til KU-program er godt, men de ønsker at direkte og indirekte konsekvenser i både drifts- og anleggsfase blir tatt inn. I tillegg til dette kommer beskrivelse av kulturlandskapet og en redegjørelse for hvordan ev. konflikter ved forekomsten av kulturminner kan unngås, ved for eksempel plantilpasninger, avbøtende tiltak og miljøovervåking. Sametinget nevner på generelt grunnlag undersøkelsesplikten i kulturminnelovens § 9, og påpeker spesielt forekomsten av en tradisjonell, samisk boplass ved det planlagte inntaket og samiske stedsnavn innenfor planområdet (eks. Kåtamoen). De anser potensialet for ytterligere funn som stort.

Reindriftsforvaltningen i Nordland påpeker i sitt brev av 8.12.10 at konsekvensene for både Saltfjellet (tidligere Dunderland/Harodal/Glommen) og Ildgruben reinbeitedistrikt må vurderes, da begge distrikt kan bli berørt av tiltaket. De ber også om at de ulike utbyggingsalternativer, også for kraftledningstraseene blir utredet.

Statens Vegvesen gjør i sitt brev av 1.12.10 oppmerksom på en del forhold som må avklares med dem før en ev. konsesjon gis, men har ingen merknader til planene eller det foreslåtte KU-programmet.

Statnett SF uttaler seg om konsekvensene for sentralnettet i sitt brev, datert 1.12.10. De påpeker at Nordland er et stort overskuddsområde med mye produksjon og store sesongvariasjoner. De mener at en innmating i sentralnettet fra Hjartås kraftverk ved Rana transformatorstasjon isolert sett ikke vil medføre nettproblemer, men at det er begrenset kapasitet i sentralnettet, og at mange planlagte prosjekter (vann- og vindkraft) i regionen vil kunne bli et problem. Statnett gjør tiltakshaver oppmerksom på at alle konsesjonærer må følge krav i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet og forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet.

Statkraft Energi AS informerer i sin uttalelse, datert 25.11.10 om at eksisterende terskel ved planlagt inntak eies av dem. De viser til ekspropriasjonsskjønn av 13.6.1972 og forutsetter avtaleinngåelse om overtagelse av terskelen. I tillegg viser Statkraft til sine planer om overføring av Jordbekken, som, hvis de blir realisert, vil kunne gi redusert produksjon i Hjartås kraftverk.

Rana Jeger- og fiskerforening (RJF) uttaler seg i brev av 23.11.10. De mener at den planlagte kraftledningen vil være i konflikt med viltbestander av storfugl, ryer og orrfugl i Dunderlandsdalen, og at en eventuell fremtidig forlengelse av kraftledningen (pga. andre planlagte prosjekter lenger opp i dalen) vil medføre ytterligere belastninger på vilt. RJF ber om at konsekvensvurdering av de andre planlagte prosjektene tas med i forbindelse med denne saken. De ber også om at konsekvensene utredes både for berørt strekning og for elva nedstrøms utløpet. RJF er opptatt av at Ranaelva er et nasjonalt laksevassdrag, og mener det er teknisk mulig å utvide lakseførende strekning til ovenfor Raufjellfossen. De ber om at utredningen avdekker hvorvidt en utbygging av Hjartås kraftverk for alltid vil sette en stopp for muligheten for en utvidelse av lakseførende strekning, og de tap dette ev. vil medføre. De viser i denne sammenheng til attraksjonsverdien av mer laksefiske og mulige inntekter til lokalbefolkningen.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland (FNF Nordland) ber i sin uttalelse, datert 1.12.10, om en rekke vurderinger og utredninger. De ønsker at behovet for ny kraftproduksjon utredes med tanke på kraftoverskuddet som er i Nordland pr. i dag, kapasiteten i overliggende nett, og hvilke konsekvenser en utbygging av Hjartås vil ha for klimagassutslipp både lokalt og globalt. De ber om at utredningen vurderer fremtidens antatte klimaendringer, og de effektene dette vil få i vassdragene, og hva dette kan

bety for denne utbyggingen. Sumvirkninger av eksisterende og planlagte kraftverk i Rana kommune er også noe FNF Nordland ber om utredninger av. De etterlyser informasjon om de vurderinger som tidligere er gjort i forbindelse med planer om bygging av kraftledning gjennom Dunderlandsdalen og uttrykker seg skeptiske til at planer om ny kraftutbygging i Ranelva tas til behandling før vilkårsrevisjonen i vassdraget er ferdigstilt og før forvaltningsplaner for det nasjonale laksevassdraget er utarbeidet. De ber om at søknader om ny produksjon settes på vent til slike forhold er avklart. FNF Nordland oppfordrer videre til at prinsippene i naturmangfoldloven, særlig med tanke på §§ 8 – 12 overholdes, og at undersøkelser og feltarbeid gjøres på riktig tid av året. De ber om at konflikter med inngrepsfrie naturområder (INON-områder) beskrives og visualiseres, og at konsekvensene for biologisk mangfold og naturmiljø vurderes, samt konsekvenser for reindrift. Når det gjelder friluftsliv, påpeker FNF Nordland at dette har stor betydning også for folkehelsen, og fokuserer på det bonære friluftslivet og utredninger av konsekvenser for denne typen friluftsliv, i tillegg til det mer tradisjonelle friluftslivet, som ofte har nær sammenheng med landskapsopplevelse, inngrepsfrie områder, fiske og jakt av vilt. De ønsker utredninger både av dagens verdi, potensiell bruk i fremtiden og tiltakets antatte konsekvenser, og at dette presenteres med en samlet vurdering og forslag til avbøtende tiltak.

Norsk ornitologisk forening Nordland (NOF Nordland) foreslår i sin uttalelse av 1.12.10 at det for fuglefaunaen i prosjektets influensområde gjøres en gjennomgang av eksisterende kunnskap, og vurdering av konsekvenser, med særlig vekt på rødlistede og jaktbare arter, samt arter som har økt sannsynlighet for kollisjon med kraftledninger. De ønsker at beskrivelsen også skal basere seg på intervjuer av grunneiere og andre lokalkjente, og de uttrykker skepsis mot at tiltakshaver ikke legger opp til befaring i felt. De er videre opptatt av de konsekvenser en kraftledning vil ha for tap av INON og at det ved vurderingen av trasévalg tas hensyn til kjente rovfuglreir, samt leveområder og fluktruter for hønsfugler. Det er kjente leveområder for storfugl innenfor prosjektområdet, og NOF Nordland mener derfor at leikplasser, oppvekstområder for kyllinger og vinterbeiteområder bør omfattes av utredningene. De nevner også at det er observert fugletrekk i Dunderlandsdalen.

Øvre Dunderlandsdalen Grunneierlag (grunneierlaget) meddeler i sin uttalelse datert 25.11.10 at de i etterkant av NVEs folkemøte sammen har kommet frem til å be om noe tillegg til tiltakshavers forslag. Grunneierlaget ønsker utredet konsekvensene for økt vannspeil i inntaksbassenget, særlig med tanke på oppkom av grunnvann ved skytterbanen på Hjartåsheia. De ønsker også en vurdering av tiltak for å hindre fisk i å bli ført gjennom kraftstasjonen, vurdering av minstevannsslipp med tanke på opp- og nedvandring av fisk sommerstid, og behovet for minstevannsslipp ved en ev. laksetrapp i Raufjellfossen. Grunneierlaget etterspør videre utredning av alternative traseer for kraftledning, inkl. legging av kabel på deler av strekningen. Med tanke på dannelse av frostrøyk mener de at mulighetene for endrede isforhold nedstrøms det planlagte utløpet bør utredes. Grunneierlaget ber om at planene om Hjartås kraftverk sees i sammenheng med andre utbyggingsplaner i Bolna.

Grunneier Astri Aasen skriver i sin uttalelse av 24.11.10 at Hjartås kraftverk er planlagt bygget i et naturskjønt område i nær tilknytning til vernede områder, og at avbøtende tiltak for å tilpasse inngrepene til landskap og terrenget rundt må bli et sentralt punkt i vurderingen. Videre ber hun om at en alternativ trasé for kraftledningen vurderes, da den foreslåtte traseen går i et snøskredutsatt område. Klimatiske konsekvenser av redusert islegging i elva nevnes også som et ønsket utredningstema.

Grunneierne Gøran og Hilde-Mari Bakken skriver i sin uttalelse datert 25.11.10 at området der kraftstasjonen er planlagt benyttes til sauebeite hvert år, fra medio mai og ut oktober. Grunneierne ønsker dermed utredet hvordan sauebeitet vil bli påvirket av anleggsarbeidene. De mener at noe beiteareal vil gå tapt dersom planene blir realisert, og ber om utredning av mulighetene for å benytte overskuddsmasser til planering og tilsåing, som et avbøtende og kompenserende tiltak.

Tore Grytangen, privatperson, uttalte i sitt brev datert 30.11.10, at flimmerproblematikk ikke hører hjemme i et KU-program for planene om Hjartås kraftverk. Han mener imidlertid at behovet for kraftutbygging i Rana-området må utredes, tatt i betraktning det nåværende kraftoverskuddet i Nordland. Han mener videre at planlagt kraftledning vil komme i konflikt med en del bebyggelse, friluftslivsinteresser, inngrepsfrie naturområder og fugl, blant annet hubro, og ber om vurdering av kabel som alternativ til luftledning. Videre ber Grytangen om at tidligere reguleringer og fremtidige planer for Ranaelva ses i sammenheng, inkludert kraftledninger.

Tiltakshavers kommentarer til høringsuttalelsene

NVE ba 14.12.10 om tiltakshavers kommentarer til de innkomne høringsuttalelsene, og mottok følgende fra dem 3.2.11:

"Vi, Miljøkraft Nordland AS, har registrert 18 innkomne høringsuttalelser. Noen av høringsuttalelsene dreier seg om generelle synspunkt på en utnyttelse av Hjartås kraftverk, samt forhold som dreier seg om en konsesjonssøknad med konsekvensutredning. I ettertid av at meldingen ble sendt på høring har vi endret utredningsprogrammet i samsvar den nye veilederen fra NVE (3/2010). Oppsettet og noe tekst er endret, men omfanget av utredningene er i utgangspunktet likt med det trykte utredningsprogrammet. På grunn av denne endringen ser vi det nødvendig å kommentere alle uttalelsene som viser til utredningsprogrammet.

Bakken, Gjøran og Hilde-Mari - høringsuttalelse melding

Beite

Utredning av fagtemaet Naturressurser/jord- og skogbruk vil gå nærmere inn på problemstillingene. Vi ønsker å føre en god dialog med grunneiere/ innehavere av beiterett der vi kan diskutere avbøtende tiltak.

Dir. for Mineralforv. m Bergmesteren for Svalbard - høringsuttalelse melding

Ingen kommentar.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland - høringsuttalelse melding

Konsekvensutredning av kraftproduksjon

FNF Nordland skriver "Behovet for ny kraftutbygging må konsekvensutredes med tanke på det store kraftoverskuddet vi allerede har i Nordland". Vi mener dette et svært omfattende krav og en evt. utredning av dette må tas på et annet nivå og ikke som en del av konsekvensutredning for Hjartås kraftverk.

Vilkårsrevisjonene for Ranavassdraget

Vilkårsrevisjonene for Ranavassdraget kan tidligst tas opp i 2011, 2012 og 2015.

Vilkårsrevisjoner er en svært omfattende og langsiktig prosess der flere hundre konsesjoner er åpnet for behandling. Vi ser det som urealistisk at vilkårs-revisjonene for Ranavassdraget skal tas opp de nærmeste årene. I og med at vilkårsrevisjonen ikke er nært forestående er en konsekvensutredning av Hjartås kraftverk uavhengig av en vilkårsrevisjon samtidig som det er to ulike prosesser.

Naturmangfoldloven

Vi er av den oppfatning at i utredningsprogrammet er det lagt opp til et godt og tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for vurderinger av tiltaket omfang og konsekvens vurderes.

INON

Hele strekningen mellom planlagt inntak og utløp ligger i inngrepsnært område, og tiltaket vil

ikke medføre noen reduksjon i inngrepsfrie områder. Når det gjelder den planlagte linjetrasen vil denne forskyve de inngrepsfrie sonene. Vi registrerer at det er stor motstand rundt valget av linjetrase, og vi ønsker derfor å vurdere alternative traseer i konsekvensutredningen. Uansett linjetrase skal konsekvensene for INON beskrives og visualiseres.

Vi ser for øvrig at utredningsprogrammet er i samsvar med FNF Nordland sine uttalelser når det gjelder biologisk mangfold, reindrift og friluftsliv.

Fylkesmannen i Nordland - høringsuttalelse melding

Metodikk

Utredningsprogrammet har nå blitt oppdatert etter NVEs nye veileder for 3/2010. Det skal vises til referanse på metodikken slik at disse kan etterprøves. FM viser til ulike DN-håndbøker og disse vil bli brukt i konsekvensutredningen (både som vurderingsgrunnlag og der de er aktuelle som metodikk).

Ferskvannsbiologi

I utredningsprogrammet er det lagt opp til at undersøkelser av ferskvannsbiologien skal baseres på tidligere rapporter, intervju av grunneiere og lokalkjente. Der det er nødvendig med nye undersøkelser foretas dette.

Naturmangfoldloven

Under konsekvensutredningen er det viktig at utreder vurderer influensområdet for tiltaket på nytt, og spesielt ser på alternativ trasé til kraftledningen og om det er planer for å gjøre vassdraget oppstrøms Reinforsen lakseførende. Avklaringer av influensområdet vil legge føringer for vurderinger av samlet belastning.

Nordland fylkeskommune - høringsuttalelse melding

Naturmangfoldloven og samlet vurdering av tema

Vår vurdering er at under konsekvensutredningen er det viktig at utreder vurderer influensområdet og gjør en konsekvent avgrensning av dette, og spesielt oppdaterer dette ved endring av trasevalg. Når dette er avklart kan det foretas en samlet vurdering av fagtemaene.

Metodikk

Utredningsprogrammet skal kunne etterprøves, og det er lagt opp til samfunns-delen blir godt belyst.

Norsk Ornitologisk Forening - høringsuttalelse melding

Utredning i hekketiden

Vi tar uttalelsen til følge og ønsker å legge opp til en feltregistrering i hekketiden. Dette er også i samsvar med NVEs veileder 3/2010 som ble utgitt etter utredningsprogrammet ble beskrevet.

Kraftledningstrasé

Vi, Miljøkraft Nordland AS ønsker oss en minst mulig miljøfiendtlig utbygging. Vi ser det er mange innspill på det framlagte trasévalget, og vil derfor at våre konsulenter vurderer alternativ trasé(er) i konsekvens-utredningen.

Rana Jeger- og Fiskerforening - høringsuttalelse melding

Kraftledningstrasé

Vi, Miljøkraft Nordland AS ønsker oss en minst mulig miljøfiendtlig utbygging. Vi ser det er

mange innspill på det framlagte trasevalget, og vil derfor at våre konsulenter vurderer alternativ trasé(er) i konsekvens-utredningen.

Avkorting av Ranaelvas potensial som laksevassdrag

Vi mottar mange innspill på hvordan vi kan tilrettelegge for laks oppstrøms Rauffjellfossen. I utgangspunktet er vi positive til å tilrettelegge for miljøtiltak der det lar seg gjøre. Når det gjelder laksen er det viktig å få avklart følgende:

- *Statskrafts planer for å rehabilitere laksetrappa ved Reinforsen*
- *Direktoratet for Naturforvaltning sitt syn på å tilrettelegge for laks i områder der det ikke har forekommet laks tidligere.*
- *Ved å lede laksen oppstrøms Rauffjellfossen bør effekt for naturlig biomangfold utredes. Som nevnt er vi interessert i å finne gode løsninger så vel for grunneiere, fiskeinteresserte som for forvaltningsstyremaktene, men vi ser det viktig å sette en grense for hvor mye en utbygging i denne størrelsesorden kan bli belastet med.*
- *Rauffjellfossen er et naturlig vandringshinder for laks og sjøaure. Det er viktig å vurdere fossens terrengutforming og vannføringskurver for å vurdere om en evt. laksetrapp er realistisk.*

Tørrelgging av elva

Når det gjelder dette tema mener vi dette vil bli vurdert og ivaretatt i konsekvensutredningen (i både hydrologi- og naturmiljøutredningen) og at forslag til minstevannføring vil være et avbøtende tiltak.

Rana kommune - høringsuttalelse melding

Kraftledningstrasé

Vi tar høringsuttalelsen til etterretning og vil utrede alternative traseer og spesielt se nærmere på trasevalg 2C1 fra 2000.

Rana kommune - vedlegg til høringsuttalelse

Laks

Vi er enig med at det bør avklares om det er aktuelt å tilrettelegge elvestrekningen oppstrøms Rauffjellfossen for gyttende laks. Dette har direkte innflytelse for avgrensning av inngrepet influensområde. Vi bemerker samtidig at vi ønsker avklaring på følgende:

- *Statskrafts planer for å rehabilitere laksetrappa ved Reinforsen.*
- *Direktoratet for Naturforvaltning sitt syn på å tilrettelegge for laks i områder der det ikke har forekommet laks tidligere.*
- *Ved å lede laksen oppstrøms Rauffjellfossen kan dette ha påvirkning på dagens ferskvannsbiologi og dette bør i så fall utredes. Som nevnt er vi interessert i å finne gode løsninger så vel for grunneiere, fiskeinteresserte som for forvaltningsstyremaktene, men vi ser det viktig å sette en grense for hvor mye en utbygging i denne størrelsesorden kan bli belastet med.*
- *Rauffjellfossen er et naturlig vandringshinder for laks og sjøaure. Det er viktig å vurdere fossens terrengutforming og vannføringskurver for å vurdere om en evt. laksetrapp er realistisk.*

Reindriftsforvaltningen Nordland - høringsuttalelse melding

Innspillet vil bli tatt til etterretning.

Riksantikvaren - høringsuttalelse melding

Ingen kommentar.

Sametinget - høringsuttalelse melding

Kraftlinje

Vi vil først bemerke at vi er villig til å vurdere ny kraftledningstrasè på bakgrunn av flere negative tilbakemeldinger.

Reindrift og samiske interesser generelt

Vi er enige med Sametinget at det kreves god kommunikasjon mellom utreder og reindriftnæringen/reindriftsforvaltningen for å unngå unødvendig ulemper eller skade. Vi forutsetter at vår utreder vil kontakte begge reinbeitedistriktene, evt. andre samiske interesser i lokalmiljøet og ha god dialog med reindriftsforvaltningen. Når det gjelder Samtingets kommentar om tradisjonelt utmarksbruk forutsetter vi at næringen og forvaltningen er påpasselig med å gi opplysninger om dette der det skulle vært aktuelt.

Utredning sum-virkninger

I hovedsak ser vi utredningsprogrammet ivaretar Sametingets krav, men det er et punkt vi ønsker å kommentere spesielt: "Der hvor reindriftsinteresser blir berørt skal de samlede effektene av planer og tiltak innenfor det enkelte reinbeitedistriktet vurderes, eksempelvis ved veianlegg, hyttefelt og lignende". Vi ser ikke behov for en utredning av sumvirkninger for reinbeitedistriktet. Årsaken til dette er:

- Kraftlinjetrasè kan bli flyttet på bakgrunn av høringsuttalelser og det er kommet forslag og legge denne nærmere eksisterende infrastruktur.*
- Inngrepet skjer like ved grensen og berører to store reinbeitedistrikt (basert på opplysninger i høringsuttalelsen til Reindriftsforvaltningen i Nordland), der områdene strekker seg fra Saltstraumen til Røssvatnet i Hattfjelldal. I forhold til inngrepets størrelse med 2,2 km berørt elvestrekning, kraftstasjon i fjell, plassering av masser i gamle tipper, tre veistubber av totalt 0,7 km samt E6 og jernbanen liggende parallelt, vil en utbygging påvirke distriktenes virke minimalt .*

Forholdet til samiske kulturminner spesielt

Vi ser utredningsprogrammet ivaretar Sametingets krav. Når det utreders faglige integritet og kunnskap benytter vi oss av arkeolog, Mona Mortensen. Hun har lang erfaring med konsekvensutredninger på kulturminner og kulturhistorie, også samiske.

Oppsummering

Det forekommer krav om "samlet regional analyse av planlagt kraftutbygging og nettkapasitet". Dette et svært omfattende krav og en evt. utredning av dette må tas på et annet nivå og ikke som en del av konsekvensutredning for Hjartås kraftverk.

Statens vegvesen - høringsuttalelse melding

Ingen kommentar siden saken ikke angår utredningsprogrammet.

Statkraft Energi AS - høringsuttalelse melding

Ingen kommentar siden saken ikke angår utredningsprogrammet.

Statnett SF - høringsuttalelse melding

Ingen kommentar siden saken ikke angår utredningsprogrammet.

Tore O. Grytangen - høringsuttalelse melding

Krav til en samlet vurdering av alle krafttiltak i området (planlagte og nåværende) og vurdering av kraftbehov. Kravet dreier seg om generelle synspunkt på en utnyttelse av Hjartås kraftverk, samt forhold som dreier seg om en konsesjonssøknad med konsekvensutredning. Vi vil ikke imøtekomme dette kravet siden vi ser det som irrelevant for utredningsprogrammet.

Kraftlinje

Når det gjelder kraftlinjen imøtekommer vi reaksjoner på denne ved å utrede alternativ trase.

Øvre Dunderlandsdalen Grunneierlag - høring melding

Grunnvann og frostrøyk

Grunneierlaget fremhever flere punkter som vi mener blir ivaretatt i utredningsprogrammet under temaene grunnvann, erosjon og sedimenttransport.

Hindring av fisk ført inn i kraftstasjon

Tekniske løsninger er tilgjengelige og det arbeides med nye metoder. Tiltak må uansett tilpasses lokale forhold og blir vurdert og planlagt i forbindelse med utvikling av tiltaksplan for naturmiljø.

Minstevannføring og tilrettelegging for laks

Når det gjelder dette tema mener vi dette vil bli vurdert og ivaretatt i konsekvensutredningen (i både hydrologi- og naturmiljøutredningen) og at forslag til minstevannføring vil være et avbøtende tiltak. Vi vil samtidig nevne at det er flere punkt vi ønsker avklart rundt problemstillingen:

- *Statskrafts planer for om å rehabilitere laksetrappa ved Reinforsen.*
- *Forvaltningsmyndighetenes sitt syn på å tilrettelegge for laks i områder der det ikke har forekommet laks tidligere.*
- *Ved å lede laksen oppstrøms Rauffjellforsen kan dette ha påvirkning på dagens ferskvannsbiologi og dette bør i så fall utredes. Som nevnt er vi interessert i å finne gode løsninger så vel for grunneiere, fiskeinteresserte som for forvaltningsstyremaktene, men vi ser det viktig å sette en grense for hvor mye en utbygging i denne størrelsesorden kan bli belastet med.*
- *Rauffjellforsen er et naturlig vandringshinder for laks og sjøaure. Det er viktig å vurdere fossens terrengutforming og vannføringskurver for å vurdere om en evt. laksetrapp er realistisk.*

Kraftlinje

Vi ønsker oss en minst mulig miljøfiendtlig utbygging. Vi ser det er mange innspill på det framlagte trasevalget, og vil derfor at våre konsulenter vurderer alternativ trasé(er) i konsekvensutredningen.

Aasen, Astri - høringsuttalelse melding

Krav til at inngrep tildekkes

Forslaget er et avbøtende tiltak, og vil være aktuelt innspill ved høring av konsesjonssøknad og konsekvensutredning. Vi vil samtidig nevne at vi ønsker god dialog og er positive til at grunneiere/innehavere av beiterett/jaktretter mm. kommer med forslag om avbøtende tiltak.

Kraftlinje

Vi ønsker oss en minst mulig miljøfiendtlig utbygging. Vi ser det er mange innspill på det framlagte trasevalget, og vil derfor at våre konsulenter vurderer alternativ trasé(er) i konsekvensutredningen.

Islegging

Vi mener dette temaet blir ivaretatt i utredningsprogrammet under tema vanntemperatur, isforhold og lokalklima.”

Revidert forslag til KU-program

4.2.10 mottok NVE revidert forslag til KU-program fra Miljøkraft Nordland:

”6 FORSLAG TIL UTREDNINGSPROGRAM

Hensikten med utarbeiding og høring av melding med konsekvensutredningsprogram er å sikre tidlig avklaring angående hvilke undersøkelser og utredninger som skal gjennomføres som grunnlag for endelig vedtak i saken. En konsekvensutredning skal redegjøre for tiltakets virkning for miljø, naturressurser og samfunn. I tillegg til virkningene av det planlagte tiltaket vil utredningene også angi eventuelle avbøtende tiltak som kan gjennomføres for å redusere konsekvensene av utbyggigen.

NVE, som ansvarlig myndighet, fastsetter endelig konsekvensutredningsprogram. Fastsatt konsekvensutredningsprogram oversendes tiltakshaver med kopi til dem som har avgitt uttalelse til meldingen.

6.1 Utbyggingsplanen og alternativ 0

Tiltaket som skal utredes innebærer utnyttelse av Ranaelva fra inntakskote 247 til utløpsnivå på 163. Tekniske beskrivelser skal foreligge som grunnlag for de nedenfor nevnte fagutredningene.

Inngrepene som skal vurderes er:

- *Endrede vannføringsforhold i Ranaelva mellom inntak og utløp*
- *Rehabilitering av inntaksterskel og inntaksbasseng i Ranaelva*
- *Eablering av inntakskanal*
- *Sprenging av tunnel*
- *Plassering av tippmasser*
- *Midlertidige og permanente veier*
- *Portalbygg*
- *Transformatorstasjon*
- *132 kV ledning fra Hjartås transformatorstasjon til Ørtfjellmoen transformatorstasjon*

Undersøkellesområdet som skal vurderes omfatter områder som vil bli direkte omfattet av inngrep, samt omkringliggende områder hvor det kan forventes påvirkning som følge av inngrepene.

I tillegg skal 0-alternativet vurderes, dvs. konsekvensene ved å ikke bygge ut Hjartås kraftverk.

6.2 Avbøtende tiltak

Avbøtende tiltak skal vurderes under hvert enkelt fagtema, og effekten av ulike minstevannføringer skal vurderes under de temaene det er aktuelt. Det skal gjøres en samlet vurdering av hvilke avbøtende tiltak som på bakgrunn av en enkel kost-nyttevurdering vil bidra til å redusere negative konsekvenser på en hensiktsmessig måte.

Behov for eventuelle oppfølgende undersøkelser vil bli vurdert.

6.3 Elektriske anlegg og overføringsledninger

Kapasitetsforholdene i overføringsnettet i området skal kortfattet beskrives. Eventuelle behov for tiltak i eksisterende nett skal beskrives. Beskrivelsen skal sees i sammenheng med eventuelle andre planer for kraftproduksjon i området. Det skal redegjøres for i hvilken grad tiltaket påvirker forsynings sikkerheten og den regionale kraftbalansen.

Kraftledningstrasé for tilknytning til eksisterende nett skal beskrives og vises på kart. Aktuelle løsninger skal vurderes. Tilknytningspunkt, spenningsnivå, tverrsnitt, mastetyper, rydde- og byggeforbudsbelte skal beskrives. Antall bygninger som eksponeres for kraftledninger med magnetfelt over $0,4 \mu\text{T}$ i årsgjennomsnitt skal angis. Det skal oppgis hva slags bygg det er snakk om, og styrken på magnetfeltet. For bygninger som blir eksponert for over $0,4 \mu\text{T}$ i årsgjennomsnitt, skal en drøfte mulige tiltak for å redusere magnetfeltet. Det skal vises til oppdatert kunnskapsstatus om kraftledninger og helse, samt sentral forvaltningsstrategi.

Nødvendige elektriske anlegg, inkludert nettilknytningen fra kraftverket, skal vurderes under de ulike fagtemaene på linje med de øvrige anleggsdelene.

6.4 Hydrologi

De hydrologiske vurderingene skal ligge til grunn for de øvrige fagutredningene som skal gjennomføres som et ledd i konsekvensutredningsprosessen. I utredningen skal vannføringsforholdene i den berørte elvestrekningen i Ranaelva, etter kraftverkets igangsettelse utredes og sammenlignes med dagens situasjon. Fremstillingen skal gjøre det mulig å sammenligne forholdene før og etter utbygging av Hjartås kraftverk.

Vannføringsforholdene skal beskrives. Følgende verdier skal beregnes: alminnelig lavvannføring, 5-persentil sommervannføring og 5-persentil vintervannføring. Det skal utarbeides og vises kurver som viser vannføringen på sentrale punkter som inntak og utløp før og etter utbyggingen i et tørt, middels og vått år, og det skal angis i teksten hvor mange dager i året vannføringen er henholdsvis større enn største slukeevne og mindre enn minste slukeevne for de samme årene.

Vurdering bak eventuelle forslag til minstevannføring skal presenteres. Bilder av ulike parti med ulik vannføring skal inngå i rapporten.

Planlagt driftsvannføring gjennom kraftverket beskrives.

Flom

Tiltakets virkninger for flomforholdene i Ranaelva skal omtales.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Dagens forhold på den berørte strekningen skal skildres. Endringer i is og vanntemperatur skal vurderes og omtales. Dersom det viser seg at tiltaket medfører negative konsekvenser skal avbøtende tiltak vurderes.

Grunnvann

Dagens forhold på den berørte strekningen skal skildres kort. Endringer av grunnvannsstand skal vurderes og omtales, og spesielt der dette kan endre vilkåra for vegetasjon eller drikkevannsforsyning. Dersom det viser seg at tiltaket medfører negative konsekvenser skal avbøtende tiltak vurderes.

6.5 Erosjon og sedimenttransport

Dagens erosjonsforhold og sedimenttransport i området beskrives, også transport inn i området fra Bjellåga. Endringer i erosjon og sedimenttransport skal vurderes og omtales. Mulige avbøtende tiltak, dersom tiltaket vil gi negative konsekvenser, skal beskrives.

6.6 Skred

Terrenget er relativt slakt og skogbevokst. Det er derfor mindre fare for snøskred eller andre ras. Skredfare omtales med spesielt vekt på om anleggsarbeidet kan utløse skred og skredfare der det skjer ferdsel. Mulige avbøtende tiltak skal beskrives.

6.7 Landskap og inngrepsfrie naturområder (INON)

Utredningen skal beskrive landskapet i områdene som blir påvirket direkte eller indirekte av tiltaket både på overordnet og mer detaljert nivå. Området skal kartlegges etter tilgjengelige veiledere og anerkjente metoder for landskapsanalyse, for eksempel Norsk Institutt for Jord- og Skogkartlegging (NIJOS) sitt klassifiseringssystem for landskap. Inngrepsstatus skal vurderes. Beskrivelsen skal basere seg på databasen for inngrepsfrie områder hos Direktoratet for naturforvaltning (INON), og eventuelle endringer i inngrepsfrie områder skal tallfestes og kartfestes. Konsekvenser av eventuelt bortfall av inngrepsfrie områder skal vurderes.

Utredningen skal få frem konsekvensene av tiltaket på landskapet og landskapsopplevelsen på ulike nivåer i anleggs- og driftsfasen. Utredningen skal visualisere landskapseffektene av tiltaket med bilder. De mest synlige inngrepene skal visualiseres ved hjelp av bilder fra området.

Det skal legges vekt på eventuelle avbøtende tiltak.

Det skal presenteres bilder av vassdraget ved ulike vannføringer som grunnlag for å vurdere eventuelle avbøtende tiltak.

6.8 Naturmiljø og biologisk mangfold

Eksisterende kunnskaper om naturmiljø innen influensområdet innhentes fra offentlige myndigheter lokalt og regionalt, lokale organisasjoner og andre ressurspersoner med

kjennskap til området. Nye og eldre feltregistreringer skal listes opp med tidspunkt på året og hvem som utførte feltarbeidet.

Det skal gis en kort beskrivelse av naturgrunnlaget og samla vurdering av økosystemet i området. For hvert deltema skal konsekvensene av tiltaket utredes og avbøtende tiltak skal vurderes.

Geofaglig forhold

Geologi og kvartære former i influensområdet beskrives, samt løsmasser i tilknytning til elva. Skildringene skal utgjøre en del av vurderingene rundt temaene skred, sedimenttransport og erosjon. Konsekvensene av geofaglige forhold og evt. endring av prosesser vurderes for både anleggs- og driftsfasen.

Naturtyper og ferskvannslokaliteter

Eksisterende forhold beskrives for direkte berørte områder, og det skal legges vekt på kartlegging av viktige naturtyper etter DN-håndbok 13 (2007), DN-håndbok 15 som omhandler ferskvannslokaliteter, truede naturtyper (Fremstad og Moen 2001) og rødlistede arter (Norsk Rødliste 2006). Rødlistede arter skal inngå som en del av verdisettingsgrunnlaget. Det skal gjøres egne undersøkelser i felt for å supplere eksisterende opplysninger der disse er mangelfulle.

I tillegg til vurdering av direkte arealbeslag som følge av bygging av inntaksdam, inntakskanal, lukehus, kraftverksportal, veier og nettilknytning er det viktig å vurdere konsekvensen av vannføringsendringen i Ranaelva mellom inntak og utløp.

Karplanter, moser, lav og sopp

Det gis en enkel beskrivelse, basert på "Vegetasjonstyper i Norge" (Fremstad 1997), av de vanligste terrestriske vegetasjonstypene i influensområdet, samt artssammensetning og dominansforhold. Det skal gjøres egne undersøkelser i felt for å supplere eksisterende opplysninger der disse er mangelfulle. Trua arter skal identifiseres etter "Truede vegetasjonstyper i Norge" (Fremstad og Moen 2001). Det skal legges vekt på rødlistede arter og arter som er innbefattet i DN's handlingsplaner.

Pattedyr

Eksisterende kunnskap om pattedyr i influensområdet skal gjennomgås. Det skal gis en beskrivelse av pattedyrfaunaen i hele prosjektets influensområde. Beskrivelsen skal baseres på eksisterende kunnskap og intervjuer av grunneiere og andre lokalkjente.

Spesielt fokus: Viktige villtrekk skal kartfestes, opplysninger om rødlistearter, jaktbare arter, viktige funksjonsområder og arter innbefatta i DN's handlingsplan. Mulige endringer i produksjonspotensialet vurderes.

Opplysninger skal kartfestes i samsvar med DN's retningslinjer.

Fugl

Tiltakets konsekvenser for fugl skal utredes. Det skal legges spesielt vekt på rødlistearter, jaktbare arter, vanntilknyttede arter, arter som har økt sannsynlighet for kollisjon med kraftledninger og arter tilknyttede DN's handlingsplaner. Eksisterende kunnskap skal

gjennomgås samt intervju med lokalkjente/ornitologisk forening. Fuglebestanden skal kartlegges i hekketida. Opplysninger skal kartfestes i samsvar med DN's retningslinjer.

Fisk

Eksisterende kunnskap skal gjennomgås samt intervju med lokalkjente. Det skal foretas undersøkelse av hvilke fiskearter som finnes i området. Det skal gjøres vurderinger av alders- og artssammensetning, ernæring, kvalitet, rekruttering og vekstforhold. Det skal også gis ei vurdering av gyte-, oppvekst- og vandringsforhold på elvestrekningen. Det skal legges vekt på rødlistearter, arter innbefattet i DN's handlingsplaner, anadrome fiskearter, storaure og arter av verdi for næring og rekreasjonsfiske. Gassovermetning og fiskedød grunnet inngrepet skal vurderes. Utredningen om fisk skal sees i sammenheng med utredningen om ferskvannsbiologi.

Ferskvannsbiologi

Bunndyrsamfunnet skal beskrives med vekt på mengde, artsfordeling og dominansforhold. Ferskvannsbiologien skal undersøkes i felt dersom tidligere undersøkelser er mangelfulle. Det skal være spesiell fokus på rødlistede arter, arter innbefattet i DN's handlingsplaner og arter som gir næring for fisk. Det skal vurderes ca. størrelse av tapt produksjonsareal for bunndyr. Utredningen samordnes med utredningen for fisk.

6.9 Marine forhold

Dette feltet går ut siden prosjektet ikke medfører endring i ferskvannstilføringen til fjorden.

6.10 Kulturminner og kulturmiljøer

Eksisterende dokumentasjon skal gjennomgås. Fylkeskommunen, Sametinget og lokalkjente skal kontaktes. Utredningen skal beskrive kulturhistorien i utbyggingsområdet og kjente kulturminner og kulturmiljøer skal beskrives og vises på kart. Potensialet for funn av ukjente automatisk fredete kulturminner skal angis.

Områder hvor det kan være aktuelt å gjennomføre fysiske tiltak som graving, bygging eller sprenging i tilknytning til byggingen av kraftverket skal befares og vurderes i forhold til automatisk fredete kulturminner, samiske kulturminner og nyere tids kulturminner. For strekninger eller områder langs ledningstraséen hvor gjennomgang av dokumentasjon eller kontakt med myndigheter eller lokalkjente viser at potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner er stort, skal vurderingene suppleres med befarings. Eventuelle funn skal beskrives og avmerkes på kart.

Undersøkelsesplikten etter Kulturminnelovens § 9 skal avklares med Nordland fylkeskommune og Sametinget, og utredningen skal danne grunnlaget for kulturminnemyndighetenes vurdering av om undersøkelsesplikten er oppfylt, eller om det ved lavt konfliktnivå kan oppfylles i etterkant av eventuelt konsesjonsvedtak. Verdien av kulturminnene i området skal vurderes og konsekvensene av tiltaket utredes etter kulturminnemyndighetens gjeldende veiledere. Avbøtende tiltak skal vurderes. Utredningen samordnes med utredningene for friluftsliv og landskap.

6.11 Forurensing

Vannkvalitet/utslipp til vann og grunn

Det skal gis en framstilling av miljøtilstand i vassdraget og eksisterende forurensning. Det skal tas vannprøver i elva. Det skal vurderes om risikoen for at driving av tunnel og etablering av massedeponi kan medføre avrenning til Ranaelva. Avrenning fra overskuddsmasser med sprengt eller boret stein kan inneholde giftstoffer som kan påvirke fisk. Konsekvenser av endra vannføring skal vurderes (resipientkapasitet og vannkvalitet).

Anna forureining

Tiltakets konsekvenser for støy vurderes. Luftkvalitet omtales kort.

Eventuelle forebyggende og avbøtende tiltak skal foreslås.

6.12 Samisk natur- og kulturgrunnlag

Samiske kulturminner og kulturmiljø

Samiske kulturminner og kulturmiljø skal utredes på lik linje med utredningen om kulturminner og kulturmiljø.

Reindrift

Gjennom kontakt med reindriftsforvaltningen og reineiere i området skal det fremskaffes informasjon om bruken av området i reindriftnæringen. Reindriftnæringens bruk av området skal beskrives og verdisettes. Direkte beitetap som følge av tiltaket skal vurderes. Det skal vurderes hvordan tiltaket i anleggs- og driftsfasen kan påvirke reindriften bruk av området gjennom barrierevirkning, skremsel/støy og økt ferdsel. Det skal gis en kortfattet oppsummering av eksisterende kunnskap om krafledninger og rein.

6.13 Naturressurser

Konsekvenser av tiltaket og avbøtende tiltak, i både anleggs- og driftsfasen, skal vurderes for alle deltema nevnt under:

Jord- og skogbruksressurser

I hvilken grad dyrket mark blir berørt av tiltaket og eventuelle driftsulempere som følge av tiltaket vil bli beskrevet. Tiltakets virkning for utmarksbeite, skogproduksjon og skogdrift blir vurdert. Det skal vurderes om endring av grunnvannsstand vil få følge for dagens landbruk.

Ferskvannsressurser

Temaet omtales kort med hensyn til drikkevannsforsyning og evt. behov for vann til næringsvirksomhet.

Mineral og masseforekomster

Temaet omtales kort med vekt på sand, grus og pukk forekomster.

6.14 Samfunn

Næringsliv og sysselsetting

Det gis en kort omtale av dagens situasjon og behov for arbeidskraft i anleggs- og driftsfasen. Utvikling i folkeantall og boligbygging

Det gis en kort omtale av dagens situasjon, behov for boligbygging og forventet endring i folketallet.

Tjenestetilbud og kommunal økonomi

Det gis en kort omtale dagens kommuneøkonomi. Konsekvensene for den kommunale økonomien og evt. behov for utvidet tjenestetilbud skal gis en mest mulig konkret omtale.

Sosiale forhold

Det skal gi en kort omtale om mulige konsekvenser for sosiale forhold.

Helsemessige forhold

Støy og trafikkmessige ulemper knyttet til anleggsfasen omtales, samt forhold av helsemessig betydning i forbindelse med etablering og drift av kontor, lager og brakkerigg vurderes. For evt. negative forhold skal avbøtende tiltak vurderes. Det skal gis en kortfattet oppsummering av eksisterende kunnskap om kraftledninger og helse.

Friluftsliv, jakt og fiske

Utredningen skal baseres på eksisterende opplysninger og samtaler med offentlige myndigheter, grunneiere, organisasjoner og lokalbefolkning. Utredningen baseres på DN-håndbok 18 og 25.

Dagens bruk av planområdet og tilgrensende områder til friluftaktiviteter skal beskrives samt andre kvaliteter som kan ha verdi for naturopplevelsen. Det skal beskrives i hvilket omfang vilt- og fiskeresurssene blir utnyttet i området. Avbøtende tiltak skal vurderes for både drifts- og anleggsfase.

Reiseliv

Turist-, natur- og kulturattraksjoner i utbyggingsområdet skal omtales og kartfestes. Det skal gis en beskrivelse av dagens reiseliv og turisme, eksisterende planer og potensial for utvikling i området. Avbøtende tiltak skal vurderes for både drifts- og anleggsfase.

6.15 Sumvirkninger

Det skal gis en oversikt over eksisterende og planlagte inngrep innenfor et geografisk avgrenset område som går ut over influensområdet. Det skal gjøres en vurdering av mulige sumvirkninger som følge av tiltaket som anses som konfliktfylte.

6.16 Oppfølgende undersøkelser

Behov for eventuelle oppfølgende undersøkelser vil bli vurdert.

6.17 Informasjon og medvirkning

MiljøKraft Nordland skal utarbeide en brosjyre som gir et sammendrag av konsekvensutredningen. Denne skal deles ut til berørte huster, organisasjoner og andre interesserte. På MiljøKraft Nordlands hjemmesider på Internett skal det ligge oppdatert informasjon om prosjektet og saksgangen. NVE skal arrangere et åpent møte der det vil bli orientert om saksgangen og utbyggingsplanene.

Synspunkter fra innkomne høringsuttalelser skal kommenteres av utbygger og vurderes i henhold utbyggers planer og NVEs vurderinger.”

Tiltakshaver har på bakgrunn av de innkomne høringsuttalelsene utarbeidet et forslag til alternativ trasé for nettilknytning. NVE har mottatt et notat datert 15.4.11 fra tiltakshaver, der de beskriver den alternative traseen. Fra notatet referer vi her bakgrunnen for og beskrivelsen av nytt alternativ:

”Tilleggsnotat miljøscreening Hjartås, alternativ linjetilknytning

Bakgrunn

Helgelandkraftlag (HK-Support) har utarbeidet melding om kraftnett Hjartås kraftverk, og meldingen ble presentert på folkemøte 10.11.2010.

I meldingens alternativ A var det beskrevet en 132 kV PEX kabel i hovedsak langs E6 ca 2,2 km fra Hjartås Transformatorstasjon til Brattbakken. Fra Brattbakken bygges en ny 132 kV krafledning på vestsiden av Ranaelva til Ørtfjellmoen Transformatorstasjon. Trafostasjonen tilhører Mo Industripark, MIP, og er endepunkt på MIP's 132 KV krafledning fra Svabo. Total lengde var 18,1 km. Her er det planlagt tilkobling til nytt 132 kV linjefelt i eksisterende anlegg.

Rana kommune har i høringsuttalelse datert bedt om at det vurderes et alternativ på østsiden av dalen med kryssing av Ranaelva nord for Strandjord. Det ble i den forbindelse vist til Statkrafts søknad for linjetilknytting for Bjellåga kraftverk fra år 2000. Denne søknaden var også utarbeidet av HK-Support og er datert 31.5.2000.

Alternativ trase

Alternativ trase er vist i vedlegg. Linjen følger samme trase fra Hjartås transformatorstasjon frem til Messingslettsætra. Herfra dreies traseen mot sør og går på østsiden av både Ranaelva, E6 og jernbanelinjen. Ved Dunderland, nord for Strandjorda, dreies traseen mot sørvest og går opp dalsiden mot Ørtfjell Transformatorstasjon ved Eiteråga. Traseen er lagt slik at den ikke berører naturreservatet ved Strandjorda og bør ikke komme i konflikt med naturinteressene ved Storskardhomen. Lengden av denne traseen blir som tidligere ca. 18 km. Det bemerkes at traseen er grovt skissert og spesifikke lokale tilpassinger er foreløpig ikke vurdert.”

NVEs vurderinger

Det fastsatte konsekvensutredningsprogrammet skal angi hvilke alternativer som skal utredes nærmere og hvilke utredninger som skal gjennomføres for å få belyst tiltakets vesentlige konsekvenser. Programmet fastsetter samlede krav til innhold og omfang av konsekvensutredningen (KU). Utredningene skal fremskaffe et faglig beslutningsgrunnlag, slik at det kan tas stilling til planene.

KU-programmet fastsettes på grunnlag av tiltakshavers forslag, innkomne uttalelser, søkers kommentarer til disse, samt NVEs egne vurderinger.

Nedenfor følger våre kommentarer til de innkomne uttalelsene og våre vurderinger av hva vi mener KU-programmet skal inneholde. Vurderingene er presentert temavis og med samme inndeling som i det endelige, fastsatte programmet, som igjen følger inndelingen i NVEs veileder 3/2010 ”Konsesjons- handsaming av vasskraftsaker – Rettleiar for utarbeiding av meldingar, konsekvensutgreingar og søknader” (heretter omtalt som ”veileder 3/10”).

Generelle merknader

Fylkesmannen uttaler at metodene som benyttes i utredningsarbeidet bør beskrives, slik at resultatene er etterprøvbare. NVE er av samme oppfatning og viser til veileder 3/10, del V, kap. 1.

Statkraft påpeker at eksisterende terskel ved planlagt inntaksmagasin tilhører dem, og at en avtale om overtagelse må på plass før planene realiseres. NVE mener dette er et privat anliggende, og at partene selv må sørge for at nødvendige avtaler inngås.

Statkraft omtaler i sin uttalelse planer om overføringer oppstrøms Raufjellforsen, i forbindelse med Rana kraftverk, som kan ha innvirkning på produksjonen i Hjartås kraftverk. NVE vil i løpet av vår vurdering av en eventuell konsesjonssøknad vurdere eventuelle andre innmeldte eller omsøkte planer som konkurrerer om de samme vannressursene. Statkraft vil være en naturlig høringspart ved høring av en ev. konsesjonssøknad.

Statnett gjør oppmerksom på at en innmating i sentralnettet fra Hjartås kraftverk isolert sett ikke vil medføre nettproblemer, men at det er begrenset kapasitet, og at mange planlagte prosjekter om ny kraftproduksjon i regionen vil kunne bli et problem. FNF Nordland og Tore Grytangen mener behovet for ny kraftutbygging og nye kraftledninger bør være en del av KU. Dette er en del av de vurderinger NVE gjør når vi behandler konsesjonssøknader. Slike krav hører ikke hjemme i et KU-program.

FNF Nordland mener også at behovet for å bygge ut Hjartås kraftverk må inngå som del av KU, særlig med tanke på en mulig revisjon av Ranavassdraget. NVE mener det ikke tiltakshavers oppgave å vurdere regionens eller nasjonens behov eller ønske om utbygging av ny kraftproduksjon. Det vil inngå som del av NVEs vurdering av en ev. konsesjonssøknad.

FNF Nordland ønsker at tiltakshaver selv skal vurdere kunnskapsgrunnlaget som del av KU-arbeidet. De viser til naturmangfoldlovens § 8. NVE mener dette er en oppgave som ikke ligger til tiltakshaver. Det må være høringspartenes og NVEs oppgave å vurdere om utredningene er gode nok og om kravene til et tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag er oppfylt. Vurderingen gjøres når en eventuell konsesjonssøknad med resultater fra KU foreligger.

Alternativer

I meldingen er det kun presentert ett alternativ for utbygging av vannkraftverket. For trafostasjon og nettilknytning har tiltakshaver presentert flere mulige løsninger.

Ranaelva er et nasjonalt laksevassdrag, noe som innebærer en særlig beskyttelse av laksebestanden. Derfor krever NVE at tiltakshaver utreder et utbyggingsalternativ med utløp ovenfor anadrom strekning. Med anadrom strekning menes her potensielt lakseførende strekning, som er opp til bunnen av Raufjellforsen, altså dit det kan gå laks når Reinforsen ikke er et vandringshinder.

Elektriske anlegg og nettilknytning

Det er i denne saken ikke nødvendig med en egen utrednings- eller søknadsprosess for nettilknytning. NVE behandler alle forhold i de presenterte planene samlet, så lenge det ikke er krav til egen konsekvensutredning etter forskrift om konsekvensutredninger. KU må derfor også omhandle behovet for kraftledninger, transformatorstasjoner og lignende, samt konsekvensene ved bygging av disse.

Tiltakshaver presenterer i sitt notat av 15.4.11 et alternativt trasévalg for nettilknytning, etter å ha mottatt kommentarer fra mange av høringspartene til denne delen av planene. Det kommer ikke frem av tiltakshavers notat hvilket alternativ de prioriterer, og om det opprinnelige alternativet ikke lenger er aktuelt. Flertallet av høringspartene, blant annet Rana kommune, er opptatt av å utrede en alternativ trasé for nettilknytning. Det fremsettes flere begrunnelser for dette behovet. NVE forutsetter at forholdene rundt nettilknytning kommer klart frem i en ev. søknad. Alle omsøkte alternativer for nettilknytning skal være konsekvensutredet.

Statnett informerer i sin uttalelse om at det foreligger mange planer for bygging av kraftproduserende tiltak i Nordland. Hvis flere av disse planene realiseres, vil det være begrenset kapasitet i sentralnettet. Planen er at Hjartås kraftverk skal mate sin kraft inn på sentralnettet. NVE gjør oppmerksom på at Miljøkraft Nordland i en eventuell søknad må beskrive nettkapasiteten, også med tanke på andre planlagte kraftutbygginger i området. Vi viser ellers til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Hydrologi

Overflatehydrologi

Tiltakshaver har i sitt forslag fått med seg de mest sentrale forhold. Ingen av høringspartene har bedt om ytterligere utredninger. NVE viser til det fastsatte KU-programmet.

Vi presiserer at informasjon om eksisterende hydrologiske forhold og endringer som følge av en utbygging vil være sentrale fordi kunnskap om hydrologien vil danne et viktig grunnlag for å beskrive og vurdere konsekvensene for andre fagområder som blir berørt. NVE krever at grunnlagsdata, vannførings- og vannstandsendringer, restvannføringer, flomforhold m.m. utredes og presenteres i samsvar med veileder 3/10, så langt det er relevant, jf. pkt. 3.7 i veilederens del IV. Se også kap. 2 i veilederens del V.

NVE minner om at antall naturhestekrefter som prosjektet vil frembringe må komme tydelig fram, med tanke på konsesjonsplikt etter de ulike lovene.

Som nevnt i veileder 3/10 skal utredningen bl.a. inneholde vannføringskurver for et vått, et middels og et tørt år, før og etter utbygging. Fremstillingen skal gjøre det så enkelt som mulig å sammenligne forholdene før og etter utbygging.

Beregning av alminnelig lavvannføring skal inngå som en del av fagutredningen. I tillegg er det nå standard at NVE ber om at 5-persentilverdiene for sommer- og vinterhalvåret beregnes hver for seg, som et utgangspunkt for årstidstilpasset minstevannføring. Vi ber om at både middelvannføring og medianvannføring oppgis.

Driftsvannføring

Tiltakshaver foreslår at planlagt driftsvannføring beskrives. Ingen av høringspartene har kommentert temaet. NVE viser til fastsatt KU-program.

Minstevannføring

Miljøkraft Nordland vil oppgi vurderingene bak de forslag til minstevannføring som ev. kommer i en søknad, samt dokumentere med foto hvordan elva ser ut ved forskjellige vannføringer. Flere av høringspartene har nevnt behovet for minstevannføring i sine uttalelser, og konkrete innspill er diskutert under de fagtema høringspartene er opptatt av konsekvensene for.

NVE viser til fastsatt KU-program, og vi presiserer følgende: Det skal tas bilder av elva på relevante strekninger ved ulike vannføringer. Vannføringen skal være best mulig tallfestet for å illustrere hvordan ulike størrelser av minstevannføring vil fortone seg. Standpunkt for fotografering skal vises på kart.

Både økonomiske, produksjonsmessige og miljømessige forhold vil spille inn ved vurderingen av størrelsen på en eventuell minstevannføring. NVE mener det er viktig at vurderingene som ligger bak forslagene til minstevannslipp kommer tydelig fram. Med dagens miljøstandarder skal det spesielle grunner til for ikke å slippe minstevannføring. Dersom det foreslås å ikke slippe minstevannføring, skal dette begrunnes.

Utredningene som presenteres skal være iberegnet forslagene til minstevannføring, der det er relevant. Dette innebærer at alle relevante hydrologiske beregninger og vannføringskurver som viser situasjonen etter en utbygging skal inkludere søkers forslag til minstevannføring. KU for de øvrige fagtemaene skal da legge til grunn en situasjon med slipp av de foreslåtte minstevannføringene, og vurdere konsekvensene av prosjektet deretter. Forslagene til minstevannføring skal også gjenspeiles i beregninger for produksjon og prosjektøkonomi, jf. veileder 3/10, kap. IV, pkt. 3.10 og 3.11. Det skal i tillegg gå fram av beregningene hva minstevannføringen ville utgjort dersom dette vannet hadde vært nytt til kraftproduksjon.

Flommer

Miljøkraft Nordland foreslår å omtale tiltakets konsekvenser for flom. Høringspartene har ikke kommentert temaet. NVE viser til det fastsatte KU-programmet, der kravene til flomvurderinger utdypes og presiseres.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Tiltakshaver foreslår å skildre dagens forhold, vurdere og omtale forventede endringer, og vurdere avbøtende tiltak. Flere grunneiere i området mener endrede isforholdene nedstrøms det planlagte utløpet bør utredes, blant annet med tanke på dannelse av frostrøyk.

Krav om utredning av konsekvenser for blant annet frostrøyk fanges etter vår mening opp av de krav som naturlig tilhører dette fagtemaet. Vi ser ikke behov for ytterligere presiseringer, og viser til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Det er naturlig at vurderingene av dette fagtemaet danner en del av grunnlaget for vurderingene av konsekvenser for blant annet fisk, bunnfauna og vegetasjon langs vassdragene.

Grunnvann

Tiltakshaver foreslår å gi dagens forhold en kort beskrivelse, samt å vurdere konsekvenser og eventuelt foreslå avbøtende tiltak. NVE er enig i at temaet kan gis en kort beskrivelse, men har presisert og utdypet forslaget noe i det fastsatte KU-programmet. Vi presiserer at risiko for drenering ved tunneldrift skal vurderes. Vi viser ellers til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Erosjon og sedimenttransport

Tiltakshaver foreslår å beskrive dagens situasjon og vurdere antatte endringer. Ingen høringsparter har kommentert forslaget.

NVE mener at temaet med fordel kan inngå som eget kapittel i hydrologirapporten. Beskrivelsen av geofaglige forhold (beskrevet som eget deltema under Naturmiljø og naturens mangfold), spesielt løsmasseforekomster, skal ses i sammenheng med vurderingene av konsekvenser for erosjon og sedimenttransport. Det vises ellers til det fastsatte KU-programmet for de forhold som skal dekkes.

Skred

Tiltakshaver skriver i sitt forslag at terrenget i planområdet er relativt slakt og skogbevokst og at de anser faren for snøskred og andre ras som liten. De vil omtale skredfaren, med spesielt vekt på om anleggsarbeidet kan utløse skred og skredfare der det skjer ferdsel. Flere av høringspartene mener skråningen der deler av kraftledningstraseen er planlagt er svært utsatt for snøskred, og at alternativ trasé bør vurderes (partene viser til traseen slik den ble presentert i meldingen).

NVE mener tiltakshaver har fått med seg det mest essensielle når det gjelder vurderinger av ras og skred. Vi mener det ikke er nødvendig med en omfattende fagutredning av skred, men vi forutsetter at tiltakshaver baserer sin omtale av temaet på tilstrekkelig fagkompetanse. Vi forutsetter også at vurdering av skredfare er en av de faktorene som legges til grunn ved valg av blant annet kraftledningstrasé.

Anleggsvirksomhet og arealinngrep er faktorer som kan påvirke risikoen for skred i seg selv. I tillegg kan konsekvensene bli alvorlige dersom det utløses skred i områder der det oppholder seg mennesker, som for eksempel i anleggsområdene, i brakkeriggene, langs vei og ved boliger. Vi er derfor enig i at en vurdering av slike forhold må inngå. Beskrivelsen av geofaglige forhold skal danne en del av grunnlaget for vurderingene her. Vi viser ellers til det fastsatte KU-programmet for hvilke forhold som skal dekkes.

Landskap og inngrepsfrie områder (INON)

Tiltakshaver har foreslått utredninger av nokså standard omfang. Dette er et tema flere av høringspartene er opptatt av. Fylkesmannen i Nordland ber om at friluftsliv gis et spesielt fokus, og at den samlede belastningen vurderes, også i et estetisk perspektiv. Både fylkesmannen og fylkeskommunen er opptatt av metode og etterprøvbarehet, og ber om bruk av blant annet DN-håndbøker i arbeidet med utredningene. Grunneier Astri Aasen mener planen om Hjartås er i et naturskjønt område, og ber derfor om at avbøtende tiltak for å tilpasse inngrepene til landskap og terrenget rundt må bli et sentralt punkt. FNF Nordland ber i sin uttalelse om at INON-konflikter beskrives og visualiseres, og at sammenhengen mellom landskapsopplevelse, inngrepsfrie områder og friluftsliv belyses. Norsk ornitologisk forening Nordland er opptatt av hvilke konsekvenser kraftledningen vil få for utbredelsen av INON-områder.

NVE mener tiltakshaver har fått med seg hovedpunktene i sitt forslag. Vi ønsker imidlertid å presisere at temaet bør sees i sammenheng med kulturminner og kulturmiljø. Det kan også være relevant å se landskap og landskapsopplevelse i sammenheng med konsekvenser for friluftsliv og eventuelt også reiseliv. Vi påpeker viktigheten av å visualisere de planlagte inngrepene og på en god måte få frem de berørte landskapsrommene på kart. Dette gjelder også kraftledninger, veier og andre hjelpeanlegg. Der det i fastsatt KU-program er satt krav til metode eller bruk av spesifikke håndbøker, skal disse krav følges. Ellers viser vi til kravene i det fastsatte utredningsprogrammet.

Naturmiljø og naturens mangfold

Dette fagtemaet består av flere deltema, og tiltakshaver har omtalt alle deltemaene i sitt forslag til utredningsprogram.

FNF Nordland ber om utredning av hvilke negative konsekvenser de ulike inngrepene kan ha for biologisk mangfold generelt, og de fokuserer spesielt på arter oppført i den norske rødlista. De er også opptatt av at KU skal vurdere den samlede belastningen. NVE påpeker at KU omfatter alle inngrep som planene om Hjartås kraftverk innebærer, og at rødlistede arter må få spesielt stort fokus. Våre krav til vurderinger av samlet belastning/sumvirkninger, kommer frem av det fastsatte KU-programmet. Vi viser ellers til fagtemaet Samlet belastning, som er omtalt lenger ned.

Naturmangfoldloven trådte i kraft i 2009, noe både fylkesmannen, fylkeskommunen og FNF Nordland er opptatt av. Naturmangfoldloven er en av flere lover som kommer til anvendelse ved behandling av vannkraftsaker, og som NVE ivaretar gjennom sin behandling. Naturmangfoldloven setter ikke fagspesifikke krav til hva som skal utredes, og er dermed ikke direkte styrende for innholdet i KU-programmet. Hvorvidt de gjennomførte utredningene oppfyller kravet om tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag i § 8 vil bli vurdert ved behandling av en eventuell konsesjonssøknad.

Geofaglige forhold

Høringspartene har ikke kommentert tiltakshavers forslag og NVE mener at tiltakshaver har fått med seg de viktigste aspektene i sitt forslag. Temaet er naturlig knyttet til andre fagtema. Beskrivelser av løsmassene i nedbørfeltet, spesielt i tilknytning til elveløpet, samt skredprosesser skal blant annet danne en del av grunnlaget for vurderingene av konsekvenser for sedimenttransport, erosjon og skred.

NVE har presisert og konkretisert tiltakshavers forslag noe i det fastsatte KU-programmet, og vi viser til dette for en fullstendig beskrivelse av utredningskravene.

Naturtyper og ferskvannslokaliteter

Tiltakshavers forslag er på dette punktet grundig. Fylkesmannen ber om at DN-håndbøkene 13 og 15 legges til grunn for utredningsarbeidet. Dette har tiltakshaver selv foreslått. FNF Nordland har bedt om utredninger av naturtyper uten at de spesifiserer hva som ev. mangler i det foreslåtte utredningsprogrammet.

NVE mener at tiltakshavers forslag er tilfredsstillende, men vi minner om at verdifulle naturtyper skal fotodokumenteres i tillegg til at de skal kartfestes. Det er nå standard å kreve at DN-håndbøkene fylkesmannen nevner legges til grunn for utredningene av dette fagtemaet. Vi viser ellers til fastsatt KU-program for de utredningskrav som er satt av oss.

Karplanter, moser, lav og sopp

Tiltakshavers forslag er i tråd med det NVE som standard krever for utredninger av dette fagtemaet. Ingen av høringspartene har kommentert dette spesielt. Vi viser til kravene i fastsatt KU-program for gjeldende krav.

Pattedyr

Tiltakshavers forslag er relativt grundig på dette punktet. FNF Nordland vil ha utredet hvilke konsekvenser tiltaket kan få for trekkruiter og kalvingsområder for hjortevilt og rein. Rana jeger- og fiskerforening vil at alle planlagte kraftutbygginger i området skal tas med i vurderingene for viltbestandene i området.

NVE mener at FNF Nordlands innspill er dekket av tiltakshavers forslag og de retningslinjer som følger av vår veileder 3/10. NVE kan generelt ikke pålegge tiltakshaver å utrede konsekvensen av andre enn sine egne planer. NVE vil ved behandlingen av en eventuell søknad vurdere den samlede belastningen planlagte utbygginger i området kan ha, dersom dette er beslutningsrelevant. Vår

vurdering av samlet belastning gjelder for øvrig alle fagtemaer der slike vurderinger er relevante for konsesjonsspørsmålet.

Vi gjør oppmerksom på at kartfesting av opplysninger skal skje i henhold til Direktoratet for naturforvaltnings retningslinjer, jf. også direktoratets retningslinjer for behandling av sensitive stedsopplysninger. Vi viser ellers til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Fugl

Tiltakshaver foreslo i sitt opprinnelige forslag til KU-program å basere utredningene om fugl utelukkende på eksisterende kunnskap og informasjon fra lokalt kjente. I sitt oppdaterte forslag foreslår de i tillegg å gjennomføre egne kartlegginger av fuglebestanden i løpet av hekketida.

Norsk ornitologisk forening (NOF) Nordland er skeptiske til å basere utredningene kun på eksisterende kunnskap. De mener den planlagte kraftledningen trolig vil være det mest konfliktfylte inngrepet ved bygging av Hjartås kraftverk, og ber om at det tas hensyn til kjente rovfuglreir samt leveområder og fluktruter for hønefugl i den videre planleggingen av kraftledningstrasé. NOF Nordland opplyser om kjente leveområder for storfugl i Hjartås-området, og ber om at leikplasser, oppvekstområder for kyllinger og vinterbeiter for storfuglen blir tatt med i vurderingene. De ønsker videre at kraftledningen krysser dalen færrest mulig ganger, på grunn av fugletrekk gjennom dalen. FNF Nordland ber om at utredningene inkluderer biotoper og hekkelokaliteter spesielt for fossefall, strandsnipe og vintererle. De ønsker også utredninger av faren for at hønefugler og rovfugler skal kollidere med den planlagte kraftledningen. Tore Grytangen opplyser om at hubro har vært borte fra området i ca. 30 år, men at arten igjen er observert de siste årene.

NVE mener at tiltakshavers oppdaterte forslag til KU i stor grad er dekkende for de innspill som er kommet inn. Tiltakshaver legger også opp til å innhente kunnskap fra NOF Nordland i løpet av arbeidet med KU. NVE gjør oppmerksom på at kartfesting av opplysninger skal skje i henhold til Direktoratet for naturforvaltnings retningslinjer, jf. også direktoratets retningslinjer for behandling av sensitive stedsopplysninger. Eventuelle reirlokalteter av rødlistede rovfugler skal ikke kartfestes. Områdets verdi som trekklokalitet skal gis en kort omtale. Vi viser ellers til kravene i fastsatt KU-program.

Fisk

Tiltakshaver legger opp til egne undersøkelser i tillegg til en sammenstilling av eksisterende kunnskap.

Rana kommune skriver i sin høringsuttalelse nummer to at det etter rotenonbehandlingen av vassdraget er aktuelt å fornye laksetrappa i Reinfossen slik at elva blir lakseførende helt opp til Raufjellfossen. De ber i den sammenheng om at muligheten for å forlengte lakseførende strekning til ovenfor Raufjellfossen utredes. Rana jeger- og fiskerforening er også opptatt av muligheten for forlengelse av lakseførende strekning. De ber om at dersom en utbygging av Hjartås kraftverk for all fremtid hindrer en slik forlengelse, skal det tap dette medfører, som attraksjon og inntektskilde, vurderes. De ber også om utredning av konsekvensene av redusert vannføring, både på berørt strekning og nedstrøms utløpet. FNF Nordland peker i sin uttalelse på viktigheten av å utrede konsekvenser for fiskens gyteområder. Grunneierlaget ber utrederne vurdere hvordan det kan forhindres at fisk blir ført gjennom kraftstasjonen, og hvilke effekter man kan forvente for opp- og nedvandring av fisk ved slipp av minstevannføring.

Tiltakshaver har kommet med en del kommentarer til innspillene om en forlengelse av lakseførende strekning. De etterlyser informasjon om konkrete planer for rehabilitering av laksetrappa i Reinfossen. De ber også om Direktoratet for naturforvaltnings syn på tilrettelegging for laks der det tidligere ikke

har vært laks. I tillegg påpeker tiltakshaver at de konsekvenser en eventuell forlengelse av lakseførende strekning kan ha på annen ferskvannsbiologi oppstrøms Reinforsen bør utredes, men de mener at dette ikke bør omfattes av deres utredningsplikt i forbindelse med planene om Hjartås kraftverk.

NVE er enig med tiltakshaver i at konsekvensene av en mulig forlengelse av lakseførende strekning ikke er noe tiltakshaver kan pålegges å utrede i forbindelse med planene om bygging av Hjartås kraftverk. En eventuell konsesjon vil inneholde standard naturforvaltningsvilkår som gir fylkesmannen hjemmel til å pålegge bygging av laksetrappet.

Ranaelva er et nasjonalt laksevassdrag. Dette innebærer en særlig beskyttelse av vassdragets laksebestand. Dette kommer frem av St.prp. 32 (2006 – 2007), jf. kap. 6 ”Beskyttelsesregime for nasjonale laksevassdrag og laksefjorder”.

NVE ber tiltakshaver utrede et utbyggingsalternativ der vannet føres ut av kraftstasjonen ovenfor anadrom strekning. Med anadrom strekning menes her potensielt lakseførende strekning, som er opp til bunnen av Raufjellforsen, altså dit det kan gå laks når Reinforsen ikke er et vandringshinder.

Vi legger vekt på at ulike, spesifikke avbøtende tiltak skal vurderes. Vi viser ellers til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Ferskvannsbiologi

Tiltakshaver foreslår å beskrive bunndyrsamfunnet og undersøke ferskvannsbiologien der eksisterende kunnskap er mangelfull. De vil videre samordne temaet med utredningene av konsekvenser for fisk. Fylkesmannen i Nordland ber spesielt om at bunndyrfaunaen undersøkes på lokaliteter der det kan forventes en viss biologisk produksjon. FNF Nordland ber om vurderinger av ferskvannsekologiske effekter av tiltaket.

NVE forutsetter at konsulentene som gjennomfører utredningene velger ut områder for undersøkelser som er relevante og aktuelle for det fagtema som skal utredes. Dette gjelder også bunndyr, der undersøkelsene forventes å bli gjort der forholdene antas å ligge til rette for biologisk produksjon. Vi gjør spesielt oppmerksom på at forekomsten av elvemusling skal undersøkes. Ellers viser vi til kravene i det fastsatte KU-programmet, som er noe mer utdypende og presiserende enn tiltakshavers eget forslag.

Kulturminner og kulturmiljø

Forslaget til tiltakshaver går ut på å gi en beskrivelse av kjente forekomster og potensialet for ytterligere funn. Områder der det er planer om fysiske inngrep foreslås befart og vurdert. Ingen høringsparter har kommentert forslaget.

NVE minner om at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 skal avklares med kulturminnemyndigheten, og at avbøtende tiltak skal vurderes. Vi mener at det kan være hensiktsmessig å samordne dette fagtemaet med utredningene av konsekvenser for Landskap og inngrepsfrie områder (INON) og Friluftsliv, jakt og fiske. Ellers viser vi til fastsatt KU-program for våre endelige krav til utredninger.

Forurensning

Vannkvalitet/utslipp til vann og grunn

Tiltakshaver planlegger å ta vannprøver i elva og vurdere risikoen for avrenning fra tunneldriving og overskuddsmasser. Videre vil de utrede konsekvensene endret vannføring kan medføre i forhold til resipientkapasitet og vannkvalitet. Ingen høringsparter har kommentert tiltakshavers forslag. NVE gjør oppmerksom på at dersom det eksisterer vedtatte miljømål for vannforekomstene, for eksempel i forvaltningsplaner og/eller tiltaksprogram etter vannforskriften, skal dette gjøres rede for. Spesifikke avbøtende tiltak skal vurderes. Vi viser ellers til det fastsatte KU-programmet, som inkluderer noen flere forhold enn det tiltakshaver selv har foreslått.

Annen forurensning

Tiltakshaver foreslår å vurdere tiltakets konsekvenser for støy, og å gi en kort beskrivelse av luftkvaliteten. Ingen høringsparter tar opp dette temaet i sine uttalelser. NVE mener at også støvplager, rystelser og eventuelt andre aktuelle forhold bør utredes, både for anleggs- og driftsperioden. Vi viser til de krav som fremkommer av det fastsatte KU-programmet.

Samisk natur- og kulturgrunnlag

Reindrift, utmarksbruk, kulturminner og kulturmiljø

Miljøkraft Nordland ønsker å fremskaffe informasjon om reindriftnæringens bruk av tiltaksområdet gjennom kontakt med reindriftsforvaltningen og reindriftsutøvere. Dette vil danne grunnlag for verdisettingen. Tiltakshaver vil videre utrede direkte beitetap, og vurdere hvordan tiltaket i anleggs- og driftsfasen kan påvirke reindriftenes bruk av området gjennom barrierevirkning, skremsel/støy og økt ferdseil. De vil også gi en kortfattet oppsummering av eksisterende kunnskap om kraftledningers påvirkning på rein. Reindriftsforvaltningen påpeker at utredningene må omhandle både Saltfjellet og Ildgruben reinbeitedistrikt. Sametinget ber i tillegg om utredning av indirekte beitetap og vurdering av den samlede belastning på reindriften. Dette med tanke på andre gjennomførte og planlagte tiltak innenfor tiltakets influensområde og om det vil være tilstrekkelige muligheter for fortsatt reindrift etter en utbygging. Videre ber Sametinget om at konsekvensene angis innenfor reindriftenes særområder.

NVE forutsetter at tiltakshaver utreder konsekvensene for reindrift i alle berørte reinbeitedistrikt, som i dette tilfellet er både Saltfjellet og Ildgruben. Vi mener at utredning av indirekte beitetap og vurdering av de samlede effektene av ulike planer og tiltak innenfor reinbeitedistriktene er en naturlig del av de utredninger som må gjøres for å kunne si noe om de samlede konsekvensene en utbygging kan ha for reindriften i området. Vi viser til NVE-veileder 3/2010, del V, kap. 10, der vi utdyper hva en utredning av konsekvenser for Samisk natur- og kulturgrunnlag, herunder reindrift, bør inneholde. I veilederen står det blant annet at det er viktig å få frem om tiltaket får konsekvenser for utøvelsen av reindrift. Det er i dag standard at NVE ber om beskrivelse og kartfesting av minimumsbeiter og særverdiområder (kalvingsområder, sentrale luftingsområder, parringsland, flyttleier, trekkleier, og områder i og ved anlegg til merking, skilling og slakting) innenfor tiltakets influensområde.

Tiltakshaver skriver i sitt forslag til utredningsprogram at de vil utrede samiske kulturminner og kulturmiljø på lik linje med andre kulturminner og kulturmiljø. Sametinget ber i tillegg om at indirekte konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø blir utredet. De vil også at kulturlandskapet skal beskrives, og mener at potensialet for nye funn av samiske kulturminner er stort. NVE viser til at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 skal avklares med ansvarlig kulturminnemyndighet.

Tiltakshaver nevner ikke samisk utmarksbruk i sitt forslag til utredningsprogram. Sametinget vil at utmarksbruken i planområdet blir kartlagt (jakt, fiske, vedhugst, sanking av bær, urter og sennagress, samt uttak av virke for duectie – tradisjonell, samisk husflid), og at det gjøres en vurdering av om det etter en utbygging fortsatt vil være tilstrekkelige muligheter for utmarksbruk.

Vi har i vår veileder 3/10 nevnt samisk utmarksbruk (meahcci), og viser der til Sametingets retningslinjer for vurderinger som skal gjennomføres ved endret utmarksbruk. Retningslinjene er utarbeidet for Finnmark, men vi mener generelt at kravene for utredning av konsekvenser for samisk natur- og kulturgrunnlag også inkluderer samisk tradisjonell utmarksbruk. Tiltakshaver må derfor gi en kort omtale av utmarksbruken innenfor tiltaksområdet, og angi hvilke konsekvenser en utbygging eventuelt vil føre til.

Sametinget har i sin uttalelse nevnt sin egen planveileder, som de mener vil være relevant for utredningene av de samiske fagtemaene. Sametinget mener tiltakshaver bør iverksette aktive tiltak for å sikre involvering av berørte samiske interesser og lokalsamfunn og at det blir lagt vekt på utredernes faglige og kulturelle kompetanse. Dette gjelder spesielt metodene som benyttes ved utredning av konsekvenser for reindrift, slik at utredningene kan anerkjennes av reindriften.

I del V av veileder 3/10 er det beskrevet hvordan vi mener tiltakshavere og utredere bør arbeide med det enkelte fagtema. Kapittel 1 gir en generell beskrivelse, blant annet av viktige metodiske prinsipper. Kapittel 10 omhandler samisk natur- og kulturgrunnlag spesielt. Vi mener Sametingets innspill i all hovedsak er dekket av det som er beskrevet i veilederen. Sametingets planveileder "Veileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved planlegging etter plan- og bygningsloven (plandelen)" kan være et nyttig supplement til NVEs veileder. NVE forutsetter at tiltakshaver benytter konsulenter med relevant og god kompetanse innen de fagområder som skal utredes. Vi vil ikke pålegge bruk av spesiell metodikk utover de generelle prinsipper nevnt ovenfor, og mener det må være høringspartenes og vår oppgave å vurdere om utredningene er gode nok når disse foreligger.

Sametinget mener tiltakshaver bør iverksette aktive tiltak for å sikre involvering av berørte interesser og lokalsamfunn. NVE mener dette ivaretas ved informasjonsinnhenting fra reindriftsforvaltning, reinbeitedistrikt, utøvere og samisk utmarksbrukere. Vi mener det ikke er behov for ytterligere involveringstiltak utover dette.

Sametinget forutsetter gjennomføring av en samlet, regional analyse av planlagt kraftutbygging og nettkapasitet som del av KU-arbeidet. NVE vil ikke pålegge tiltakshaver å gjøre en slik analyse. En eventuell konsesjonssøknad må inneholde opplysninger om eksisterende kraftverk og andre inngrep i området, samt en beskrivelse av nettkapasitet. Det skal i den sammenheng tas høyde for andre planer om kraftutbygging i området.

Vi viser ellers til de krav som er fastsatt i det endelige KU-programmet.

Naturressurser

Jord- og skogressurser

Tiltakshaver foreslår å vurdere tiltakets virkninger på dyrket mark, utmarksbeite, skogproduksjon og skogsdrift, herunder eventuelle endringer av grunnvannsnivået. En grunneier mener planlagt kraftstasjon vil komme i konflikt med et inngjerdet område som benyttes til sauebeite. De ber derfor om utredning av hvordan anleggsarbeidene vil påvirke sauebeitet, hvor mye beitearealer som vil gå tapt og hvilke tiltak som kan virke avbøtende på dette.

NVE mener tiltakshavers forslag dekker grunneiernes innspill. Utredningsplikten er noe utdypet i det fastsatte KU-programmet, der det blant annet pålegges en vurdering av om redusert vannføring kan oppheve eller redusere vassdragets funksjon som naturlig inngjerding av beitedyr.

Ferskvannsressurser

Tiltakshaver foreslår å gi temaet en kort omtale. Ingen høringsparter har kommentert temaet. NVE er enig i at temaet kan gis en kort omtale, med vekt på drikkevannsforsyning og eventuelt behov til næringsvirksomhet.

Mineraler og masseforekomster

Tiltakshaver ønsker å omtale dette kort. Ingen høringsparter har avgitt innspill på temaet. NVE er enig i at eventuelle forekomster kan beskrives kort. Vi påpeker at størrelsen på og lokalisering av eventuelle forekomster skal fremkomme av beskrivelsen.

Samfunn

Fylkeskommunen mener det gjennom utredningen er viktig å få frem også de positive samfunnskonsekvensene. De mener dette i mange saker er mangelfullt belyst og beskrevet.

NVE forutsetter at det gjennom KU også vurderes antatte positive konsekvenser. Dette gjelder for øvrig alle relevante fagtema.

Næringsliv og sysselsetting

Tiltakshaver vil beskrive dagens situasjon og vurdere behovet for arbeidskraft. Ingen høringsparter har kommentert forslaget. NVE ber om en mest mulig konkret beskrivelse av behovet for vare-/tjenesteleveranser og arbeidskraft, oppgitt i antall årsverk. Behovet skal vurderes både for anleggs- og driftsfasen.

Befolkningsutvikling og boligbygging

Tiltakshaver legger opp til å beskrive dagens situasjon og vurdere behovet for boligbygging. Ingen høringsparter har kommentert forslaget. NVE viser til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Tjenestetilbud og kommunal økonomi

Tiltakshaver foreslår kort omtale av dagens kommuneøkonomi og vurdering av konsekvensene, samt å gi en mest mulig konkret omtale av behovet for utvidet tjenestetilbud. Ingen høringsparter har gitt innspill på temaet. NVE viser til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Sosiale forhold

Tiltakshaver vil gi en kort omtale av mulige konsekvenser. Tore Grytangen mener en utbygging ikke vil ha konsekvenser for flimmerproblematikken i Rana, og at temaet dermed ikke hører hjemme i KU-programmet. Dersom en utbygging vil få konsekvenser for flimmerproblematikken, mener NVE beskrivelsen kan gis under dette fagtemaet, eventuelt i forbindelse med beskrivelsen av elektriske anlegg og nettilknytning. Vi er ellers enige i at temaet kan gis en kort omtale.

Helsemessige forhold

Tiltakshaver vil omtale støy og trafikkmessige ulemper knyttet til en anleggsfase, samt andre forhold av helsemessig betydning. De vil kort oppsummere eksisterende kunnskap om kraftledninger og helse. Ingen høringsparter har bedt om ytterligere utredninger. NVE påpeker at dersom en eventuell endring

av planene innebærer å anlegge kraftverket i dagen, skal konsekvensen av støy for beboere i området vurderes spesielt. Vi viser ellers til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Friluftsliv, jakt og fiske

Tiltakshaver vil basere sine undersøkelser på eksisterende opplysninger og samtaler med relevante personer og organisasjoner, og legge DN-håndbøkene 18 og 25 til grunn for arbeidet. Dagens bruk av planområdet og tilgrensende områder foreslås beskrevet, i tillegg til andre kvaliteter som kan ha verdi for naturopplevelsen. De vil også beskrive i hvilken grad vilt- og fiskeressursene i området blir benyttet.

Fylkesmannen mener konsekvensene for friluftsliv bør ha et sentralt fokus. FNF Nordland ber om utredning av konsekvenser for opplevelsesverdi og potesialet for et aktivt friluftsliv, inkludert jakt. De peker på sammenhengen mellom friluftsliv og folkehelse. De ønsker i tillegg en samlet vurdering av dagens verdi, potensiell bruk i fremtiden og tiltakets antatte konsekvenser. De ber videre om forslag til avbøtende tiltak. Grunneierlaget ønsker en vurdering av om eventuelle grunnvannsendringer kan få konsekvenser for skytterbanen på Hjartåsheia. Innspillet fra grunneierlaget er tatt inn det fastsatte KU-programmet. NVE mener fylkesmannens og FNF Nordlands innspill i all hovedsak dekkes av tiltakshavers forslag. Vi viser ellers til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Reiseliv

Tiltakshaver foreslår å omtale og kartfeste turist-, natur- og kulturattraksjoner, og å gi en beskrivelse av dagens reiseliv og turisme, samt eksisterende planer og potensialet for utvikling. Ingen av høringspartene har kommentert forslaget.

Vi viser til fastsatt KU-program for krav til utredninger om konsekvenser for reiseliv.

Samlet belastning

Tiltakshaver planlegger å gi en oversikt over eksisterende og planlagte inngrep innenfor et geografisk avgrenset område som går ut over influensområdet. De vil videre gjøre en vurdering av mulige sumvirkninger av tiltaket, som kan anses som konfliktfylte.

Fylkesmannen i Nordland er opptatt av at forholdet til naturmangfoldloven blir ivaretatt, og ber i den sammenheng om at tiltakets kumulative karakter vurderes. Dette med tanke på andre gjennomførte og planlagte tiltak innen influensområdet, når flere utbyggingstiltak i et område samlet kan få vesentlige virkninger. Nordland fylkeskommune viser også til naturmangfoldloven, og mener det må gjøres en samlet vurdering av de ulike fagtemaene som inngår i utredningsprogrammet. Grunneierlaget og Tore Grytangen ber om at planene om Hjartås kraftverk ses i sammenheng med annen planlagt utbygging i nærheten.

I tillegg til det tiltakshaver foreslår, ber NVE om en presisering i tilknytning til kravene i naturmangfoldloven. Vurderinger av samlet belastning for naturmangfold kan konsentreres om de tiltak og inngrep som antas å kunne medføre negative virkninger for truede eller prioriterte arter og/eller verdifulle, truede eller utvalgte naturtyper. Vurderingene skal bygge på kjent og tilgjengelig informasjon om andre planer og utredede virkninger for naturmangfold. Vi viser ellers til kravene i det fastsatte KU-programmet.

Forslag til oppfølgende undersøkelser

Tiltakshaver vil vurdere behovet for oppfølgende undersøkelser. Dersom det i en ev. søknad foreslås oppfølgende undersøkelser, mener NVE det er tilstrekkelig å påpeke de faglige områdene der et slikt behov er til stede.

Opplegg for informasjon og medvirkning

Tiltakshaver vil utarbeide en brosjyre med et sammendrag av konsekvensutredningen. Denne vil de dele ut til berørte husstander, organisasjoner og andre interesserte. I tillegg vil MiljøKraft Nordland på sin hjemmeside på internett legge ut oppdatert informasjon om prosjektet og saksgangen.

Vi viser til fastsatt KU-program for det vi mener bør være til stede av informasjon og medvirkning.